

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

REDOGÖRELSE

för

Högre Allmänna Läroverket

i Vänersborg

Läsåret 1930—1931

INNEHÅLL:

1. Årsredogörelse.
2. Tillägg:
  - a) Ordning vid årsexamen den 9 juni 1931.
  - b) Inträdesfordringar.
  - c) Bestämmelser ur den nya läroverksstadgan.

REDOGÖRELSE

för

Högre Allmänna Läroverket

i Vänersborg

Läsåret 1930—1931

Sedan förra årsredogörelsen utkom, har läroverkets inspektor, vattenrättsdomaren H. von Sydow den 8 augusti 1930 avlidit.

Vattenrättsdomaren von Sydow, som varit inspektor från den 1 augusti 1924 till sin död, har icke blott under sin inspektorstid utan även dessförinnan varit varmt intresserad av läroverket, dess förhållanden och angelägenheter. Härför och för det utmärkta sätt, på vilket han skött sitt inspektorat, bringas honom läroverkets varma och värdsamma tack.

I den så uppkomna ledigheten blev av H. H. Eforus genom skrivelse den 27 augusti 1930 kyrkoherden G. Helander förordnad att vara läroverkets inspektor och hälsas härmed den nye inspektorn hjärtligt välkommen.

Kap. I. Undervisningen.

Lärotider.

Höstterminen började med inträdes- och flyttningsprövningar lördagen 1. den 23 augusti och med allmänt upprop torsdagen den 28 augusti kl. 5,³⁰ e. m., varpå den egentliga undervisningen tog sin början den 29 augusti kl. 8 f. m. och slutade den 18 december kl. 10,³⁵ f. m. Avslutningen ägde rum den 20 december.

Vårterminen började lördagen den 10 januari och kommer att sluta den 9 juni. Upprop ägde rum den 12 januari kl. 8,¹⁵ f. m., varefter undervisningen omedelbart tog sin början; den är ämnad att fortgå till den 5 juni kl. 2,³⁵ e. m.

Inträdes- och flyttningsprövningar ägde under höstterminen rum 23—27 augusti (4 dagar), under vårterminen 10—15 januari (5 dagar); prövningar för inträde i realskolans första klass komma att anställas den 9 och 10 juni.

Gemensam ledighet från undervisningen har lämnats hela läroverket: 2.

a) under höstterminen: den 17 och 18 oktober (sedvanligt höstlov).

b) under vårterminen: den 16 och 17 februari (sedvanligt februarilov) och den 1 maj.

Idrottslov för hela läroverket har beviljats: under höstterminen: 30 augusti, 5, 11, 24 och 30 september, 4 och 13 oktober, 13 och 25 november (halvdagar), 21 oktober och 21 november (heldagar); under vårterminen: 15 januari, 5, 14 och 23 mars, 17 och 27 april (halvdagar), 20 och 30 januari, 7 och 25 februari (heldagar). En och en halv dag återstå till idrottsövningar under maj månad.

Timplan.

Läroverkets timplan har överensstämt med den för de allmänna läroverken 3. gällande normalplanen.

Koncentrationsundervisning har under läsåret förekommit i följande utsträckning: i ring L. II⁴: geografi har lästs 3 veckotimmar under förra hälften av varje termin, biologi har lästs 3 veckotimmar under terminernas senare hälft; matematik har lästs 5 veckotimmar under de sista två femtedelarna av höstterminen och de första två femtedelarna av vårterminen, fysik 5 veckotimmar under återstoden av terminerna; i ring I³: biologi har lästs 3 veckotimmar under förra hälften, geografi 3 veckotimmar under senare hälften av

varje termin; i kl. 3⁴: biologi har lästs 5 veckotimmar under de första två femtedelarna av höstterminen och de sista två femtedelarna av vårterminen, kemi 5 veckotimmar under den övriga delen av läsåret.

Under här icke angiven tid har undervisningen i de nämnda ämnena helt legat nere.

Lärokurser.

4. FYRAÅRIG REALSKOLA.

Klass 1⁴.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Matteusevangeliet med komplettering ur Lukasev. Läsning i urval av Apostlagärningarna och delar av Pauli brev. Tidsbilder från gamla tiden. (*Väring.*)

MODERSMÅLET, 6 t. Svensk läsning, del II av Anjou—Berg—Sjövall samt Fänrik Ståls sägner I—II. Övningar i att med egna ord återgiva den lästa texten. Framsägning av dikter utantill. Rättskrivningsövningar (ca en i veckan), varvid samtliga ljud genomgåtts. Övningar i satslösning och interpunktion. Det viktigaste av form- och satsläran. Dispositionsövningar. 9 uppsatser, alla på läroverket. (*Gustafsson.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. Den ende lycklige (repr.)
2. a) Den fornnordiska gudaläran. b) Vikingarna.
- c) Vättern, en egendomlig svensk insjö. d) En resa.
3. a) Stefanus' martyrdöd. b) Om Finlands kristnande. c) Om hunden.
4. a) Hur människorna fördärva naturen. b) Berätta ett äventyr, som du hört eller läst om! c) Vad vi gjorde under senaste idrottslovet.
5. a) Vår sportstuga. b) Beskriv några julseder, som du känner till! c) Min roligaste dag under jullovet. d) Nyårsbrev till en vän.
6. a) Sven Duva. b) Sagorna om trojanska kriget. c) De viktigaste husdjuren och deras nytta för människan.
7. a) En gudstjänst i katakomberna. b) Sagan om Roms grundläggning. c) Sydeuropas klimat och naturförhållanden.
8. a) Uppkomsten av den frankiska stormakten. b) De första värtecknen. c) Vår gymnastiksal och en lektion där. d) Vad man ser under en resa från Öxnered till Vänersborg. e) Beskrivning av en sak, som jag själv tillverkat.
9. —.

TYSKA, 7 t. Första och omkring 25 st. av andra avdelningen i Calwagens läsebok jämte tillhörande grammatik. Övningar i översättning från svenska till tyska. Tal- och hörövningar. (*Gustafsson.*)

HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Fäderneslandets historia: forntiden och medeltiden. Allmän historia: forntiden och medeltiden. (h. t. *Gustafsson*, v. t. *Larsson.*)

GEOGRAFI, 2 t. Europa (utom Sverige). (h. t. *Gustafsson*, v. t. *Larsson.*)

MATEMATIK, h. t. 5 t., v. t. 6 t. Folkskolans kurs i aritmetik repeterad och utvidgad. Enkla sifferekvationer av första graden med en obekant jämte tillämpningar på lättare aritmetiska uppgifter samt mättnings- och konstruktionsuppgifter såsom förberedelse till studiet av den egentliga

geometrien. Därjämte har under vårterminen genomgått instrument och metoder för längd-, volym- och viktbestämning samt bestämning av specifik vikt. (*Dahl.*)

BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 2 t. Däggdjurens och fåglarnas byggnad och viktigare former; kortfattad översikt av de högre växternas yttre organ i samband med växtundersökning och växtbestämning efter flora. Exkursioner. (*Sjögren.*)

Sommararbete: insamling av minst 50 växtarter.

TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: profiltäckning efter enkla föremål; teckning ur minnet; övning i målning med vattenfärger och kriter. Linearritning: enkel projektionsritning. (*Edström.*)

MUSIK, 2 t. Elementarsång: allmän musikteori, tonbildnings-, tonträfnings- och taktövningar. Körsång: Normalsångbok för högre allmänna läroverken, koraler. (*Ullman.*)

SLÖJD för flickor, 2 t. Stoppning på maskin och för hand. Tillklippning. Enkel linnesöm på maskin. Prydnadssöm, delsbosöm. (*v. Sydow.*)

Klass 2⁴.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Hj. Holmquist, Bilder ur kyrkohistorien från medeltiden till pietismens fäder med huvudvikt på de stora reformatorernas liv och verksamhet. (*Väring.*)

MODERSMÅLET, 4 t. Anjou—Berg—Sjövall, Svensk läsning III, Frithiofs saga samt några dikter i Svenska bilder. Framsägning av dikter utantill. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar, satslösning och reproduktionsövningar. Grammatiken slutläst. Dispositionsövningar. 11 uppsatser, alla på läroverket. (*Schultz.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Berätta vad du vet om Sibirien. b) En botanisk exkursion. c) En lördagskväll på landet. d) Min fyrbente vän. 2. a) Columbus och Amerikas upptäckt. b) Muhammed. c) Ett minne från min tidigaste barndom. d) Hur jag brukar fira min födelsedag. e) När folk flyttar. 3. a) Frithiofs tre klenoder (efter Frithiofs saga. b) En skolresa. c) En afton i radio. d) Hur jag spar och hur jag använder mina besparingar. e) Hur jag hjälper till hemma. 4. a) Ignatius Loyola och jesuitorden. b) En bestigning av Mount Everest. c) En fysiklektion. d) Ett kyrkobesök. e) Den stränge rektorn. (Referat). 5. a) Gustav Vasas äventyr i Dalarna. b) Om kineserna. c) Varför jag lär mig främmande språk. d) Mina julklappsbestyr (brev). 6. a) Vår sportstuga (brev). b) Några svenska julseder. c) Vinterns behag och obehag. d) Min första resa på egen hand. 7. a) Berätta om Karl IX. b) Indiens viktigaste näringar. c) Frithiof kommer till kung Ring (efter Frithiofs saga). d) Hur man bör vara utrustad för en skidfärd. e) Den vintersport jag helst idkar. 8. a) Våra samhällsbildande insekter. b) En resa genom Sahara. c) Om jag vunnit hundra tusen kronor på lotteri. d) Ett besök hos tandläkaren. 9. a) Berätta vad du vet om Olaus Petri. b) 1634 års regeringsform. c) Min boksamling. d) Hjälpmiddel vid orientering. e) Mina planer för påsken. 10. —. 11. —.

- TYSKA, 5 t. Calwagens läsebok slutläst (från stycket 23, avdelning II). Styckena 1—25 i Deutsches Leben. Huvuddragen av formläran. Översättning av de i Calwagens läsebok förekommande tillämpningsövningarna samt styckena 1—21 i Lätta stycken av Heuman. Övning i att använda ordböcker. Tal- och hörövningar. (*Schultz.*)
- ENGELSKA, 4 t. Styckena 1—60 i nybörjarboken. Formläran i bihanget till denna. Talövningar och tillämpningsövningar. Styckena 1—16 i Zetterströms Översättningsövningar. (*Månsson.*)
- HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Allmän och svensk historia: nyare tiden till omkring 1720. (*Flensburg.*)
- GEOGRAFI, 2 t. Asiens och Afrikas geografi. (*Flensburg.*)
- MATEMATIK, 4 t. Aritmetik och algebra: sifferbråk, sifferkvationer av första graden med en obekant jämte problem, lösta dels aritmetiskt, dels med användande av ekvationer, enkla algebraiska reduktioner. Geometri: Konstruktioner och satser rörande räta linjer, vinklar, trianglar, parallelogrammer; läran om cirkeln påbörjad; övningssatser. (*Urelius.*)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 2 t. Zoologi: Kräldjuren, groddjuren, fiskarna och de ryggradslösa djuren. Botanik: Undersökning av levande växter och växtbestämning. Exkursioner. (*Sjögren.*)
Sommararbete: insamling av minst 50 växtarter.
- FYSIK, 3 t., därav 1 t. laborationer varannan vecka. Statik och värmelära samt magnetism och statisk elektricitet enligt läroboken. (*Olsson.*)
Under laborationerna ha utförts följande försök:
1. Tyngdpunktsbestämning. 2. Arkimedes' princip. 3. Bestämning av spec. vikten för fasta ämnen. 4. Pyknometern. 5. Luftens vikt. 6. Böjning av glaströr. 7. Kviksilvertermometerns fixpunkter. 8. Koppars (mässings) längdutvidgning. 9. Isens smältvärme. 10. Bestämning av smältpunkten för naftalin. 11. Försök med "kolsyresnö". 12. Ångmaskinen. 13. Fyrtaktsmotorn. 14. Magnetiska kraftlinjer. 15. Elektroskopet. 16. Försök med elektricitetsmaskinen. 17. —.
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: profilteckning, enkla perspektivteckningar; teckning ur minnet; mönsterteckning; målning med kriter och vattenfärger; textning. Linearritning: plana geometriska konstruktioner; projektionsritning. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Körsång: Unisona sånger ur A. Tegnér's "Sjung, svenska folk" samt fyrstämmiga sånger ur "Svenska skolkvartetten". (*Ullman.*)
- SLÖJD FÖR GOSSAR, 2 t. Arbeten, där sinkning (genomgående och halvförtäckt), slitsning, inpassning av lås och gångjärn, ritning samt lättare svarvning förekommit. Undervisning i skärpning och filning har även meddelats. (*Tössberg.*)
- SLÖJD FÖR FLICKOR, 2 t. Måttagning, tillklippning, lannesöm på maskin. Prydnadssöm, konsthålsöm. (*v. Sydow.*)

Klass 3⁴.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Hj. Holmquist, Bilder ur kyrkohistorien, från pietismens fäder avslutad. H. Steen, Huvuddragen av Israels historia. (*Väring.*)

MODERSMÅLET, 3 t. Litteraturläsning: Runeberg, Älgskyttarna, Viktor Rydberg, Singoalla, Snoilsky, Svenska bilder (delvis), Böök, Resa i Sverige samt Sundell—Noreen, Svensk vitterhet 1850—1900, varav valda delar genomgåts. Övning i återberättande. Valda delar av grammatiken repeterade; satlösning, stilistiska och språkhistoriska meddelanden. Främmande ord i svenskan, företrädesvis i samband med undervisningen i engelska. Huvuddragen av versläran. 10 uppsatser, därav 8 på läroverket. (*Månsson.*)

Ämnen för uppsatserna:

- 1 (på läroverket). a) En intressant föreläsning. b) Vapenbröderna (efter Snoilsky).
 c) Hur jag skulle använda en större lotterivinst. 2 (på läroverket). a) Berätta om Johan Olof Wallin. b) Svärdet, ringen och skeppet, som Frithiof fick ärva (efter Frithiofs saga). c) Ridder Erland och Singoalla före Sorgbarns framträdande. d) Vad vet du om orsakerna till den stora franska revolutionen? e) Australiens näringsliv.
 3. a) Hos tandläkaren. b) En byggnad, som jag besett. c) Basaren i gymnastiksalen.
 4 (på läroverket). a) En morgonbön i skolan. b) Berätta om Bismarck och hans politik. c) Vad vet du om Sydamerikas befolkning? d) Palmerna och deras betydelse. e) Återgiv någon tilldragelse ur Bööks resa i Sverige. f) Mina roliga böcker. 5 (på läroverket). a) Jesu födelse och barndom. b) Döbeln vid Jutas (efter Runeberg). c) En dag i skolköket. d) Min skolväg. e) En afton vid radioapparaten. f) Vad jag önskar till julklapp. 6. a) En skidtur. b) Hur jag tillbragte jullovet. c) Julseder i min hembygd. d) Förändringar, som jag önskar se genomförda i min hemtrakt. 7 (på läroverket). a) Abraham. b) Den gamla fröken (efter Snoilsky). c) Statsvälningen 1772. d) Vad jag iakttog och tänkte på, när jag satt och väntade på järnvägsstationen. 8 (på läroverket). a) Saul och David. b) Borthytingen (efter Selma Lagerlöf). c) Tig-garen Arons stadsresa (ur Älgskyttarna). d) Finska kriget 1808—09. e) Nordamerikas näringar. f) En scoututflykt. 9. —. 10. —.

TYSKA, 4 t. Björkelund—Danielsson, Deutsches Leben, delvis kursivt, från st. 26 till st. 107. Grammatik: formläran från starka verb; syntax: till Dativ. Tal- och hörövningar. Styckena 24—50 i Heuman, Lätta stycken. 10 stilar, alla på läroverket. (*Månsson.*)

ENGELSKA, 4 t. Nybörjarboken slutläst från st. 60. Jespersen—Rodhes läsebok till st. 75. Formläran avslutad. Syntax i samband med texten. Talövningar. Zetterström, Översättningsövningar styckena 1—25. (*Månsson.*)

FRANSKA, 3 t. Bödtker—Höst: Lärobok i franska: c:a 50 sidor med tillhörande grammatik. Tillämpningsövningar. (*Nilsson.*)

HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 2 t. Allmän historia: från omkring 1720 till grekiska frihetskriget. Svensk historia: från 1720 till Oskar II. (h. t. *Armini*, v. t. *Larsson.*)

- GEOGRAFI, 2 t. Australiens och Amerikas geografi. Oceanerna. (*Flensburg.*)
- MATEMATIK, 4 t. Ekvationer av första graden med en obekant; aritmetiska uppgifter lämpade för ekvationsbehandling; algebraiska reduktioner. Cirkeln; trianglars och parallelogrammens ytor; geometriska övnings-satser och planimetriska beräkningsuppgifter. Uppritning av enkla diagram. (*Sjögren.*)
- BIOLOGI MED HÅLSOLÄRA, 2 t. Några av växtrikets viktigaste familjer, typer för kryptogamernas huvudgrupper; gagnväxter; viktigare svenska växtsamhällen; växtinsamling. Repetition av viktigare grupper inom djurriket. Exkursioner. (*Sjögren.*)
- FYSIK, 2 t. Elektrodynamik, akustik och optik enligt läroboken. (*Munthe.*)
Laborationer, 1 lektionstimme varannan vecka, ha varit följande:
1. Magnetisering. 2. Magnetiska kraftfältet. 3. Några elektriska försök. 4. Influenförsök. 5. En elektrisk ströms inverkan på en magnetråd. 6. Försök med Voltas element; hopsättning. 7. Försök med Voltas element; strömprovning (tumregeln). 8. Försök med Voltas element; hopkoppling till batteri; en ficklampa bringas att lysa. 9. Försök med ampäremeter — jämförelse mellan olika ampäremetrar. 10. Polspänning, Emk och voltmeter. 11. Ohms lag. 12. Motståndsbestämning enligt Ohms lag. 13. Galvanometern. 14. Enklare induktionsförsök (gnistinduktion). 15. Ljusstråles reflexion vid en plan yta. 16. Försök med buktiga speglar (och linser). 17. Linsförsök (enkla optiska instrument). 18. —.
- KEMI, 3 t. Den oorganiska kemiens viktigaste företeelser. De viktigaste mineralen och bergarterna. Laborationer. (*Sjögren.*)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: perspektivteckningar efter föremål och ur minnet; färgläggning med vattenfärger och färgkritor; textning. Linearritning: plana geometriska konstruktioner; skalor; projektionsritning. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Körsång: Unisona sånger ur A. Tegnér's "Sjung, svenska folk" samt fyrstämmiga sånger ur "Svenska skolkvartetten". (*Ullman.*)
- HUSHÅLLSGÖROMÅL, 4,5 t. Matlagning: tillagning av enklare maträtter, bakning av olika brödsorter, konservering, dukning, servering och rengöring. Födoämneslära: De viktigaste födoämnenas sammansättning och användning. Något om faran av att missbruka njutningsmedlen. Hemvård: Köksinventarierna och deras vård. Hushållsekonomi: Beräkning av måltidskostnaderna m. m. (*Palmgren.*)

FEMÅRIG REALSKOLA.

Klass 1⁵.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Jesu liv och verksamhet i anslutning till Markus' evangelium. Genomgång av H. Steen: Jesu tal och liknelser under särskilt beaktande av Jesu bergspredikan. Läsning av valda delar av Apostlagärningarna. (*Väring.*)

- MODERSMÅLET, 6 t. Anjou—Berg—Sjövall, Svensk läsning I. Övning i muntlig redogörelse för egna erfarenheter, återgivande av berättelser och skildringar. Framsägning av dikter utantill. De vanligaste ordklasserna och satsdelarna. Rättskrivningsövningar (c:a en i veckan), varvid särskilt långt medljud genomgåtts. Korta skriftliga framställningar. (1⁵ a h. t. *Larsson*, v. t. *Helander*, 1⁵ b h. t. *Helander*, v. t. *Larsson*.)
- TYSKA, 6 t. Första och $\frac{1}{3}$ av andra avdelningen i Calwagens läsebok jämte tillhörande grammatik. Övningar i översättning från svenska till tyska. Tal- och hörövningar. (1⁵ a h. t. *Larsson*, v. t. *Helander*, 1⁵ b h. t. *Helander*, v. t. *Larsson*.)
- HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Berättelser och bilder ur fäderneslandets historia från Engelbrekt till våra dagar. Läsning av sagor och berättelser från Nordens forn- och medeltid. (1⁵ a *Gustafsson*, 1⁵ b *Helander*.)
- GEOGRAFI, 2 t. Europa (utom Sverige) till Frankrike. (1⁵ a h. t. *Larsson*, v. t. *Helander*, 1⁵ b h. t. *Helander*, v. t. *Larsson*.)
- MATEMATIK, 5 t. Repetition av heltalsläran. Fullständig kurs i decimalbråk. Inledande kurs i allmänna bråk jämte addition, subtraktion och multiplikation. Tillämpningsuppgifter. (1⁵ a h. t. *Larsson*, v. t. *Dahl*, 1⁵ b h. t. *Dahl*, v. t. *Larsson*.)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 2 t. Zoologi: däggdjuren. Botanik: undersökning av levande växter; något om växters insamling och preparering. Exkursioner. (1⁵ a *Gustafsson*, 1⁵ b *Sjögren*.)
- VÄLSKRIVNING, 1 t. Skrivning av stor stil, en del lärjungar småstil. (1⁵ a *Edström*, 1⁵ b *M. Wahlén*.)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: profiltäckning efter enkla föremål; färgläggning; teckning ur minnet och fantasien. (*Edström*.)
- MUSIK, 2 t. Elementarsång; allmän musikteori, tonbildnings- och tonträffnings- och taktövningar. Körsång: Normalsångbok för högre allmänna läroverk, koraler. (*Ullman*.)
- SLÖJD FÖR GOSSAR, 2 t. Förfärdigande av enklare föremål av trä med lätta sammansättningar såsom spikning, skruvning och plattning. Undervisning har lämnats om härtill behövligen verktygs riktiga användning och vård. (*Tössberg*.)
- SLÖJD FÖR FLICKOR, 2 t. Virkning, stickning med 5 stickor. Handsömnad på bomullstyg. Prydnadssöm, enkel langett. (*v. Sydow*.)

Klass 2⁵.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Kristendomens grundläggningstid i anslutning till läsning av lämpliga delar av apostlagärningarna samt valda stycken ur Pauli brev. Tids- och livsbilder ur den kristna religionens

- och kyrkans historia under gamla tiden; översikt av kyrkoåret och den svenska kyrkans gudstjänst. (*Väring.*)
- MODERSMÅLET, 6 t. Anjou—Berg—Sjövall. Svensk läsning II. Runeberg: Fänrik Ståls sägner. Övning i återgivandet av lästa stycken och berättelser. Framsägning av dikter utantill. Noggrannare genomgång av viktigare delar i form- och satsläran. Rättskrivningsövningar (c:a en i veckan). Nio mindre uppsatser, samtliga på läroverket. (*Flensburg.*)
- Ämnen för uppsatserna:
1. a) Ett sommarminne. b) Ett djur, som jag varit vän med. c) Ett idrottslov.
  2. a) Ett basarbesök. b) Mitt klassrum. c) En torgdag. 3. a) En resa. b) Ett kalas, jag varit med på. c) Krukväxter i mitt hem. d) Hur jag förtjänade mina första pengar. 4. a) En frukostrast. b) Min skolväg. c) En eldsvåda. d) Vad jag hör i radio. 5. a) En julafton. b) Ett besök i skolans sportstuga. c) Hur jag hjälper till hemma. d) Mina trevligaste leksaker. 6. a) Redogör för innehållet i en dikt i Runebergs Fänrik Ståls sägner. b) Ett besök i en kyrka. c) Beskriv en stad, som du känner till eller läst om! d) Mina nöjen om vintern. 7. a) Berätta, vad du vet om en martyr! b) Våra kräldjur. c) En bal. d) Redogör för innehållet i en film, som du sett! c) En dag i skolan. 8. —. 9. —.
- TYSKA, 6 t. $\frac{2}{3}$ av andra avdelningen och valda stycken i tredje avdelningen i Calwagens läsebok jämte tillhörande grammatik. Översättningsövningar från svenska till tyska. Tal- och hörövningar. (*Flensburg.*)
- HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Fäderneslandets historia: forntiden och medeltiden. Allmän historia: forntiden och medeltiden. (h. t. *Larsson*, v. t. *Gustafsson*.)
- GEOGRAFI, 2 t. Frankrikes, Sydeuropas och Storbritanniens geografi samt en översikt av Europa. (h. t. *Larsson*, v. t. *Gustafsson*.)
- MATEMATIK, 5,5 t. Aritmetik: läran om bråk avslutad. Reguladetri och lättare procent- och ränteproblem. Enkla sifferekvationer med en obekant jämte tillämpningar på lättare aritmetiska uppgifter. Geometri: förberedande mätningar och konstruktioner. Laborationer: instrument och metoder för längd-, volym- och viktbestämning samt bestämning av specifik vikt. (*Dahl.*)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 2 t. Fåglar, kräldjur, groddjur och fiskar. Översikt av de högre växternas yttre organ i samband med växtundersökning och växtbestämning efter flora; växtinsamling. Exkursioner. (*Sjögren.*)
- VÄLSKRIVNING, 1 t. Övning i skrivning av småstil. (*Edström.*)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning; profildeckning; teckning ur minnet och fantasien; färgläggning; kopiering av mönster; textning. Linearritning: Enkel projektionsritning. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Körsång: Unisona sånger ur A. Tegnér's "Sjung svenska folk" samt fyrstämmiga sånger ur "Svenska Skolkvartetten. (*Ullman.*)

- SLÖJD FÖR GOSSAR, 2 t. Tillverkning av enkla föremål av trä med något svårare sammansättningar, såsom gradning och tappning. (*Tössberg.*)
- SLÖJD FÖR FLICKOR, 2 t. Strumpstoppning. Inlärande av enkel måtttagning och maskinsöm. Prydnadssöm, hallandssöm. (*v. Sydow.*)

SEXÅRIG REALSKOLA.

Klass 4.

KRISTENDOM, 2 t. Israels historia meddelad i sammanhang med en översikt av gamla testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Korta underrättelser ur den allmänna religionshistorien i sammanhang med Israels historia. Steen, Tro och liv, sid. 7—24, 67—93. (*Väring.*)

MODERSMÅLET, 4 t. Läsning och förklaring av stycken i läseboken samt av Runebergs Älgskyttarna och Julkvällen. Framsägning av inlärd poetiska stycken. Form- och satslära i förening med satsanalys. Övningar i rättstavning och interpunktion. 11 uppsatser, därav 6 på lärorummet. (*Mållberg.*)

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). Kungen och fiskaren (reproduktion). 2. a) Huvudinnehållet i Aug. Blanchés berättelse "Kalle Utter". b) En fotbollstävling. c) En jordbanetävling å Vänersvallen. 3 (på läroverket). a) Konung Saul. b) Gustaf III:s ryska krig. c) På fysiklaboratoriet. d) Min favoritbok. e) Hur jag lärde mig simma. 4. a) Innehållet i O. Rydbergs berättelse "Pojkarna". b) Ett idrottslov. c) Ett minne från sommaren. 5 (på läroverket). a) Gustaf III:s statsvälvning 1772. b) Profeten Elia. c) Berätta, vad du vet om kineserna. d) Vad jag vet om gamla svenska julseder. e) Redogör för innehållet i en läst berättelse. f) Bina och deras liv. 6 (på läroverket). a) Någon sport, som jag idkat under jullovet. b) Vår sportstuga. c) Hur vi firade julaftonen hemma. d) Skalbaggarna och fjärilar. e) Hunnerna. f) Innehållet i en läst julberättelse. 7. a) Indien. b) Ett brev till en god vän. 8 (på läroverket). a) Sagan om Vilhelm Tell. b) Jungfrun av Orleans. c) Om spindlarna. d) Nöjen utomhus under olika årstider. 9. a) Det gamla gevärets historia. b) Den gamle Arons historia (efter Älgskyttarna). 10. —. 11. —.

TYSKA, 4 t. Rodhe, Tysk läsebok till omkr. sid. 70 jämte stycken ur Löfberg, Tyska översättningsövningar. Rep. av formläran; syntax i anslutning till texten. 11 skriftliga översättningar till tyska, varav 8 i skolan. Muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg.*)

ENGELSKA, 5 t. Styckena 1—56 i nybörjarboken. Formläran i bihanget till denna. Talövningar och tillämpningsövningar. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg.*)

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1809 jämte en kortfattad översikt av Danmark—Norges historia för samma tid; motsvarande delar i läseboken. Allmänna historien: medeltiden och nyare tidens

- första tidevarv samt berättelser från samma tid i Estlanders läsebok. (*Gustafsson.*)
- GEOGRAFI, 2 t. Asiens och Afrikas geografi. (*Flensburg.*)
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetik och algebra: sifferbråk, sifferekvationer av första graden med en obekant jämte problem, lösta dels med tillhjälp av aritmetiska metoden, dels med ekvationsmetoden. Geometri: läran om räta linjer, vinklar, trianglar och parallelogrammer; läran om cirkeln påbörjad; övningssatser. (*Olsson.*)
- BIOLOGI, 1 t. Zoologi: de ryggradslösa djuren. Botanik: växtbestämning, herbarieförhör på minst 50 växtarter. Exkursioner. Sommararbete: insamling av ytterligare 50 växtarter. (*Nilsson-Cantell.*)
- FYSIK, 2 t. De viktigaste egenskaperna hos kroppar i olika aggregationsformer, de enkla maskinerna och det allmännaste av värmeläran. 2 laborationstimmar varannan vecka med hela avdelningen; härvid ha försök utförts över följande ämnen:
1. Förhållandet mellan en cirkels omkrets och diameter.
  2. Förhållandet mellan ytan av en cirkel och kvadraten på dess radie.
  3. Specifika vikten hos en träkloss.
  4. Specifika vikten hos en cylindrisk kork resp. ståltråd.
  5. Den tvåarmade hävstången.
  6. Pyknometern.
  7. Archimedes' lag.
  8. Luftens specifika vikt.
  9. Specifik vikt enligt Archimedes' lag.
  10. Höjdmätning med barometer.
  11. Termometerns fixpunkter.
  12. Mässings och koppars längdutvidgningskoefficienter.
  13. Naftalinets stelningskurva.
  14. Höjdbestämning genom avvägning.
  15. Psykrometern. (*Dahl.*)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning såsom i föregående klass; teckning av enkla mönster; övningar i skuggning och färgläggning. Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning; plana geometriska konstruktioner i anslutning till den geometriska kursen. (*Edström.*)
- SÅNG, 2 t. Lika med klass 2⁵. (*Ullman.*)
- SLÖJD, 2 t. Arbeten, där sinkning (genomgående och halvförtäckt), slitsning, inpassning av lås och gångjärn, ritning samt lättare svarvning förekommit. Undervisning i skärpning och filning har även meddelats. (*Tössberg.*)

Klass 5.

- KRISTENDOM, 2 t. Framställning av Jesu liv och verksamhet, meddelad i sammanhang med en översikt av nya testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärens grundtankar i anslutning till andra och tredje trosartikeln samt de 3 sista huvudstyckena. (*Väring.*)
- MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av Tegnér's Fritiofs saga, Snoilskys Svenska bilder samt stycken ur läseboken; referat samt framsägning av stycken i bunden form. Repetition av satsläran. Elementerna av versläran.

Rättstavnings- och interpunktionsprov. Dispositionsövningar. 11 uppsatser, därav 6 på läroverket. (*Helander.*)

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Någon av Jesu liknelser. b) Ångkraften. c) De gångna sommarferierna. d) En fisketur. e) Kräftfångst. f) Vilka vägvisare har sjömannen på havet? 2. a) Ett brev med resplan. b) Ett besök hos tandläkaren. c) Beskriv en gård på landet! d) En egen stuga. e) Mitt eget rum. 3. a) Beskriv något slag av praktiskt arbete, i vilket du deltagit. b) Fritiofs färd till Jarl Angantyr. c) Ett besök på Vänersborgs torg en lördag om hösten. d) I en trädgård om hösten. e) När vi flyttade. 4 (på läroverket). a) Några av Jesu underverk. b) Napoleons härtåg mot Ryssland. c) Amazonfloden. d) Berätta om Selvas. e) Ett fysiskt (eller kemiskt) experiment. f) De vilda växternas bidrag till vår matsedel. g) De viktigaste spånadsväxterna, 5 (på läroverket). a) Redogör för en högmässogudstjänst inom vår svenska gudstjänst! b) Fritiofs återkomst (ref.). c) Kaffe, te och kakao. d) Hur en kaka bröd kommer till. e) Hunden och människan. f) Djur, som jag varit vän med. 6. a) En julgrans historia. b) Julskyltning. c) Några olika slag av bollspel. d) Vinterns skönhet. e) Beskrivning av en tavla. 7 (på läroverket). a) Liknelsen om såningsmannen. b) Drag ur Afrikas upptäcktshistoria. c) Slavfrågan i Nordamerikas Förenta stater. d) Berätta något om vår tids kommunikationer! e) Våra barrträd. f) Snoilskys dikt "Vita frun". 8. a) I en handelsbod på landet. b) Besök i en hantverkars verkstad. c) Jag visar en främling Vänersborg. d) Hur har din skolpulpet tillkommit? 9. a) Förbättringar, som jag önskar se genomförda i min hemort. b) Stenbocks kurir (ref.). c) Skriv om dina samlingar, om du gjort sådana för nöjes skull. d) När vi klasskamrater träffas om 30 år. 10. —. 11. —.

TYSKA, 4 t. Rodhe, tysk läsebok till omkr. sid. 125, delvis kursivt, jämte motsvarande i översättningsövningarna. Grammatik: Formläran delvis repeterad; i syntaxen kasusläran, konjunktiv och infinitiv. 11 skriftliga reproduktioner eller översättningar till tyska, varav 7 på läroverket. Talövningar och andra tillämpningsövningar. (*Helander.*)

ENGELSKA, 5 t. Elementarboken slutläst. Styckena 1—75 i Jespersen—Rodhes läsebok. Formläran avslutad. Syntax i samband med texten. Talövningar. Zetterström, Översättningsövningar, 25 st. (*Månsson.*)

FRANSKA (valfritt), 3 t. Omkring 30 sidor i Bödtker-Hösts lärobok med grammatik, uttalsövningar och tillämpningsövningar. (*Reimers.*)

HISTORIA, 3 t. Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges från 1809 till närvarande tid. Allmän historia från 1648 till närvarande tid. (h. t. *Larsson*, v. t. *Armini.*)

GEOGRAFI, 2 t. Australiens och Amerikas geografi samt kort repetition av vissa delar av Europas geografi. Det allmännaste av geologien. (*Flensburg.*)

MATEMATIK, 4 t. Aritmetik och algebra: ekvationer av första graden med en obekant jämte problem, särskilt ränteuppgifter, bolags-, arbets-, tal-, rörelse- och blandningsproblem. Multiplikation och upplösning i faktorer av enkla polynom, i sammanhang härmed begreppet dignitet. Geometri: parallelogrammer och cirkeln; satser om likytiga figurer och

regelbundna mångsidingar; sammanfattande repetition av den föregående kursen. (*Dahl.*)

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: repetition av djurriket. Botanik: fanerogamernas och kryptogamernas systematik. Exkursioner. Herbarieförhör på minst 100 växtarter. Sommararbete: insamling av ytterligare 50 växtarter. (*Sjögren.*)

FYSIK, 1 t. Läran om magnetismen och elektriciteten. 2 laborationstimmar varannan vecka med halva avdelningen; härvid ha följande experiment utförts:

1. Magnetpolers egenskaper. 2. Magnetiska kraftlinjer. 3. Tillverkning av elektrooskop. 4. Försök med elektrooskopet. 5. Spetsverkan och kapacitet. 6. Elektriska urladdningsfenomen. 7. Tumregeln för magnetnålar. 8. Elektrolys av glaubersalt och koksalt. 9. Elektromagneten. 10. Tillverkning av strömvändare och strömbrytare. 11. Tillverkning av vertikalgalvanometrar. 12. —. 13. —. (*Dahl.*)

KEMI, 2 t. De viktigaste företeelserna inom den oorganiska kemien; mineral och bergarter. En timme varannan vecka dessutom frivilliga laborationsövningar. Försök enl. läroboken. Ett par geologiska exkursioner planeras under sista delen av vårterminen. (*Sjögren.*)

Under laborationsövningarna ha utförts följande experiment:

1. Omkristallisering av glaubersalt. 2. Förbränningsförsök. 3. Bestämning av luftens syrehalt. 4. Reduktionsförsök med kol. 5. Framställning av saltsyra. 6. Framställning av salpetersyra. 7. Framställning av kaliumhydroxid. 8. Framställning av kopparhydroxid och kopparoxid. 9. Neutralisation av natriumhydroxid med saltsyra. 10. Framställning av zinksulfat. 11. Framställning av järnsulfat. 12. Framställning av kopparsulfat. 13. Gipsgjutning. 14. Framställning av koldioxid och undersökning av dess egenskaper. 15. —.

TECKNING, 2 t. Frihandsteckning; de allmännaste grunderna för perspektivbildens uppkomst; perspektivisk konturteckning och skuggning efter diverse modeller samt efter enkla fristående föremål; färgläggning. — Linearritning: skalor; de första grunderna i projekteringsritning, tillämpade på enkla modeller i given skala. (*Edström.*)

SÅNG, 2 t. Lika med klass 2⁵. (*Ullman.*)

SLÖJD, 2 t. Lika med klass 4. (*Tössberg.*)

Klass 6.

KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: Apostlagärningarna. Kyrkohistoria: läseboken genomgången med huvudvikten lagd på den äldsta kyrkans historia, reformationstiden och nyare tiden. Några av de viktigare religioner, med vilka kristendomen trätt i beröring. (*Väring.*)

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av svenska litteraturprov, huvudsakligen från senaste århundradet; referat och deklamationsövningar. Övningar i muntlig framställning; övningar i att uppsätta enklare skrivelser av praktisk art. 10 uppsatser, därav 4 på läroverket. (*Väring.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. Självalt ämne. 2 (på läroverket). a) De kristnas ställning inom det romerska riket t. o. m. Konstantin den store. b) Anna Maria Lenngrens dikt "Den glada festen". c) En rolig reseskildring, som jag läst. d) Om växternas andning. e) Något om speglar. f) Vilka förändringar åstadkommer vinden på jordytan. 3. a) Mitterminslovet. b) Jordbanetävlingen i Vänersborg. c) Basaren på gymnastiksalen. 4 (på läroverket). a) Något om sparsamheten och dess betydelse. b) Om kärr och mossar. c) Vasakonungarnas betydelse i Sveriges historia. d) Klimattyper och vegetationsformer inom det tropiska bältet. e) En morgonbön i skolan. f) En vacker turistled i vårt land. g) Runebergs dikt "Graven i Perrho". 5. a) Berätta om något, som du anser för en hjältebragd (ur livet, historien, litteraturen). b) Boyscoutrörelsen. c) Gatutrafiken i en större stad. d) Något om elektricitetens användning i våra dagar. e) Vilken art av idrott sätter du främst? f) Om tänderna och deras värd. g) Småfåglarnes fiender. h) Några tankar om biografen. 6. a) En sevärdhet i Vänersborg eller dess omgivning. b) Om idrottsdagarna vid vårt läroverk. c) Vilket yrke skulle du helst välja? d) Hur kan man meddela sig med personer på annan ort? e) En händelse, som fäst sig i mitt minne. f) Trampekykeln och dess användning. 7 (på läroverket). a) Hur Luther blev reformator. b) Redogörelse för några dikter eller berättelser av V. Rydberg. c) Berätta om någon berömd kvinna i Sveriges historia. d) Indianerna. e) Rovdjuren i vårt land. f) Något märkligt, som i gångna tider hänt i min hembygd. g) Ett besök på en utställning. 8. a) Vår kyrkas stora högtider och varför de firas. b) Redogörelse för några av Snoölskys dikter. c) Om negrerna. d) Förbättringar, som jag önskar se genomförda i min hemort. 9 (på läroverket). a) Något om Frälsningsarmén. b) Redogör för någon berättelse av August Strindberg. c) Vid vilka tillfällen har Sverige varit i största fara? d) Vad nytta har England av sina kolonier? e) Beskriv några iakttagelser på stjärnhimmeln! f) Mina planer för påsklovet. g) Alkoholmissbrukets faror. 10. a) Frihetstidens politiska partier. b) Klimatets inverkan på människornas seder och levnadsvanor. c) Förändringar inom växt- och djurvärlden vid vårens ankomst. d) Olika slag av ungdomsrörelser. e) Vad innehåller en daglig tidning? f) Mina planer efter avlagd realskolexamen. g) Om planeter.

TYSKA, 3 t. Lide, Deutsche Dichter, 75 sidor. Grammatiken repeterad. Övningar i översättning från svenska. Läsning av tysk handstil. 6 skolstilar och 4 hemstilar. (*Reimers.*)

ENGELSKA, 4 t. Sid. 26—omkr. sid. 85 i Jespersen—Rodhes läsebok. Formläran repeterad; översikt av syntaxen jämte skriftliga tillämpningsövningar. Talövningar. 13 stilar, reproduktioner eller översättningar, varav 6 på läroverket. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg*.)

FRANSKA (valfritt), 3 t. Bödtker & Höst, ed. Malmberg, till s. 79, med tillhörande grammatik. Hörövningar och uttalsövningar. Tillämpningsövn., delvis enligt Fr. Mannfelt, Övningar till franska formläran. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg*.)

HISTORIA, 4 t. Statskunskap: grundragen av den svenska statens författning och förvaltning samt av de sociala och ekonomiska förhållandena i Sverige. Fäderneslandets historia: repetition av nyare tiden med huvudvikten lagd på tiden efter 1809. Allmän historia: repetition av nyare tiden, särskilt tiden efter 1815. (*Mållberg.*)

GEOGRAFI, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografin; i

anslutning därtill de viktigare kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi översiktligt behandlad, med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén*.)

MATEMATIK, 5 t. Aritmetik och algebra: uppgifter ur det praktiska livet; ekvationssystem av första graden jämte problem; planimetriska och stereometriska uppgifter; kvadratrötter och enkla exempel på sammansatt ränta med användning av tabeller. Geometri: repetition; likformig avbildning. Enkel bokföring. (*Olsson*.)

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: människokroppens organ, vävnader och fysiologi, hälsolära. Botanik; växternas levnadsförhållanden, livsföreteelser och inre byggnad. Frivilliga laborationer för varje elev en timme varannan vecka. Vid laborationsövningarna ha förekommit: mikroskopering, fysiologiskt kemiska försök, dissektioner. (*Nilsson-Cantell*.)

FYSIK, 2 t. Optik och akustik; energibegreppet, fallrörelsen, kraftparallelogrammen, pendelrörelsen, friktionen, lutande planet, centralrörelsen; bostäders uppvärmning och ventilation; meteorologi; astronomi. (*Munthe*.)

KEMI, 1 t. De viktigaste av den organiska kemiens ämnesgrupper; torrdestillation och förbränning, järnets metallurgi, glas- och porslinsstillverkning. (*Urelius*.)

TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning efter föremål jämte skuggning med blyerts och färgkritor; målning med vattenfärger. Linearritning: projekteringsritning efter modeller, krokiteckning, snedprojektion. (*Edström*.)

SÅNG, 2 t. Lika med klass 2⁵. (*Ullman*.)

TREÅRIGT GYMNASIUM.

Ring L. I³.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Kyrkohistoria: gamla tiden och medeltiden, delvis repet. Bibelläsning. (*Steen*.)

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av isländska sagor och dikter i översättning samt av valda stycken ur medeltidens, reformationstidens och stormaktstidens svenska litteratur, i anslutning därtill litteraturhistoria; därjämte läsning av Shakespeare, En midsommarnattsdröm samt av valda danska författare. Uppläsningsovningar, referat, föredrag. Grammatiska och språkhistoriska frågor behandlade. 10 uppsatser, därav två översättningar. (*Nilsson*.)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Naturen om hösten. b) Biografens möjligheter som bildningsmedel. 2 (på läroverket). a) Livet i de första kristna församlingarna. b) Eddadikt och skaldedikt i den isländska litteraturen. c) Hur upptaga och bereda växterna sin näring? d) Olika

- sätt att göra reklam för sina varor. e) Vilka fördelar och olägenheter har Vänersborg av sitt läge vid Vänern? 3 (på läroverket). a) Munkväsendet i gamla tiden. b) Huvudpersonerna i Gunnlaug Ormstungas saga. c) Orsakerna till det romerska bondeståndets försvinnande. d) Värde av ett gott hem under uppväxtåren. e) Hur skogens djur rusta sig för att möta vintern. f) Ligger det någon sanning i talesättet "den gamla goda tiden"? 4 (på läroverket). a) Striden mellan kristendom och hedendom i det romerska riket. b) Om hållristningar och runor. c) Om växternas blomning. d) Elektriciteten i hemmets tjänst. e) Ungdomens nöjesläsning. 5 (på läroverket). Översättning från tyskan. 6. a) En god medborgares plikter mot sitt fosterland. b) Kan människan med rätta kallas naturens herre? 7 (på läroverket). a) Investiturstriden. b) Fördelar och olägenheter av att bo i en småstad. c) Vinteridrott. d) Olika slag av ungdomsrörelser i vår tid. e) Barvinter och snö vinter — en jämförelse. 8 (på läroverket). a) Muhammedanismen. b) De geografiska upptäckterna vid nyare tidens början och deras betydelse. c) Utvecklingsläran och de viktigaste bevisen för densamma. d) Nöjen av god och dålig art. e) Vilka synpunkter böra beaktas vid valet av levnadsbana? f) Huru jag tänker mig Vänersborg om hundra år. 9 (på läroverket). a) Frans av Assisi. b) Det svenska statsskicket under den äldre medeltiden. c) Vad lär oss fysiken om åskan? d) Om smältning och stelning. e) Mendelismen. f) Rikedomens faror och ansvar. g) Varför är våren en så efterlängtd årstid? 10. —
- LATIN, 8 t. Ponténs läsebok st. 1—27. Pontén, Latinska författare I 25 sidor. Formläran och kasusläran jämte behöflig syntax. 5 skriftliga översättningar, alla på läroverket. (*Mållberg.*)
- TYSKA, 2 t. Grammatik: syntaxen slutläst (till bihanget). Övers.: Riehl, Burg Neideck slutläst. Kursivöversättning. Översättningsövningar till tyska. Tal- och hörövningar. 9 stilar, därav 8 på läroverket. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg*.)
- ENGELSKA, 2 t. Jespersen—Rodhe, st. 205—274, delvis kursivt. Grammatik: Syntax §§ 101—154. Skriv- och talövningar. 9 stilar, varav 8 på läroverket. (*Wahlén.*)
- FRANSKA, 4 t. Jespersen—Stigaard—Rodhe, från sida 45 till slut, delvis kursivt. Grammatik: moment 175—194, 197, 200—202, 205—212. Skrivövningar. (*Wahlén.*)
- HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Allmän och svensk historia från äldsta tider till omkring 1600. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
- GEOGRAFI, 1,5 t. Sveriges grannländer och de viktigaste kulturländerna med särskilt beaktande av kulturgeografien (Danmark, Norge, Finland, Storbritannien, Tyska riket, Frankrike, Italien, Ryssland, Japan). (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
- BIOLOGI MED HÅLSOLÄRA, 1,5 t. Utvecklings- och ärftlighetslära; växternas fysiologi och inre byggnad. (*Nilsson-Cantell.*)
- FYSIK, 2 t. Värmelära jämte grunddragen av meteorologien. Magnetism och elektricitet. (*Munthe.*)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning, varvid olika material kommit till användning vid skuggning och målning. Linearrit-

- ning: fortsättning av projektionsläran; verklig längd; ytutbredning; skärningar. (*Edström.*)
 MUSIK, 2 t. Körsång (1 t.). Se klass 2⁵. Stämövning: gossar 1 t., flickor 1 t. (*Ullman.*)

Ring R. I³.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Steen.*)
 MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Nilsson.*)
 TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg.*)
 ENGELSKA, 2 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Wahlén.*)
 FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Wahlén.*)
 HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
 GEOGRAFI, 1,5 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
 MATEMATIK, 6 t. Algebra: de fyra räknesätten i hela tal och bråk, digniteter och kvadratrötter; ekvationer av första graden med en och flera obekanta; ekvationer av andra graden med en obekant; rotekvationer; problem; ekvationer och ekvationssystem av högre grad med problem; rötter; potenser; logaritmer. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner. Planimetri. Geometri: proportionslära, satser om transversaler och trianglars likformighet; övningsatser. 9 skriftliga uppsatser, därav 8 på läroverket. (*Urelius.*)
 BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 1,5 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Nilsson-Cantell.*)
 FYSIK, 3 t. Vätskors, gasers och fasta kroppars statik. Värmeläran och grunddragen av meteorologien. Räkneuppgifter. (*Olsson.*)
 KEMI, 2 t. Metalloiderna jämte deras allmännaste föreningar; Gay-Lussacs lag, Avogadros princip; kem. räkneexempel. (*Nilsson-Cantell.*)
 TECKNING, 2 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Edström.*)
 MUSIK, 2 t. Lika och gemensamt med latingymnasiet. (*Ullman.*)

Ring L. II³.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Kyrkohistorien avslutad; religionshistorien genomgången. Bibelläsning. (*Steen.*)
 MODERSMÅLET, 4 t. Läsning av valda stycken ur svensk litteratur fr. o. m. Dalin t. o. m. Stagnelius i sammanhang med motsvarande delar av litteraturhistorien; valda stycken ur världslitteraturen. Deklamationer och föredrag. 9 uppsatser, därav 6 på läroverket. (*Brieskorn.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Rudbeckianismen. b) Karakteristik av Gustav Vasas söner. c) Vikten av att vara intresserad av sitt arbete. 2 (på läroverket). a) Vad innebär den lutherska reformationen? b) Atis och Camilla. c) Frankrikes maktställning under Ludvig XIV. d) Bakterierna, deras livsyttringar och betydelse. e) Är lyxen nyttig eller skadlig för samhället? 3 (på läroverket). a) Den engelska reformationens egenart. b) Den ärorika revolutionens betydelse. c) Europas mineraltillgångar. d) Något om energiprincipen. e) Är det sant att tiderna försämras? 4 (på läroverket). a) Ortodoxi och pietism, en jämförelse. b) Kellgrens tidigare skaldskap. c) Algerna. d) Järnet och dess framställning. e) Vad kan man göra för andra utan att vara rik? 5 (på läroverket). a) Jämförelse mellan protestantism och katolicism. b) Förromantiken i England. c) Karl XI:s envælde. d) Sveriges skärgård och dess betydelse. e) Samhället och de fattiga. f) Strävandena att skapa ett världsspråk. 6. a) Värdet av Thorilds kritiska lagar. b) Den svenska adeln under 1600-talet. c) Vilket är viktigare: läran eller levernet? 7 (på läroverket). a) Olika slag av kristlig kärleksverksamhet. b) Jämförelse mellan förromantiken och nyromantiken. c) Upplysningens förutsättningar och orsaker. d) Nordamerikas befolkningsförhållanden. e) Fantasiens betydelse. f) Karakteristiska drag hos Västergötlands befolkning. 8. a) Axel Oxenstiernas insats i Sveriges historia. b) Folktätheten i olika delar av världen och dess beroende av naturförhållandena. c) Vilka anspråk skola vi ställa på vår föda? 9 (på läroverket). —

LATIN, 7 t. Cæsar enl. Pontén, Latinska författare (II,₁) 15 sidor; Ovidius' Metamorfoser: Pyramus et Thisbe, Dædalus et Icarus, Midas et Bacchus, Philemon et Baucis, Quattuor ætates, Orpheus et Eurydice, Orphei mors; Livius enligt Pontén, Lat. förf. (II,₂) 15 sidor; Cicero, Oratio in Catilinam prima. Repetition av form- och kasusläran, valda delar av syntaxen för övrigt. Kursivläsning i Müller, De viris illustribus. 10 skriftliga översättningar från latin, varav 8 på läroverket. (*Schultz.*)

GREKISKA, 7 t. Mellén—Lundqvists Elementarbok; läseboken s. 1—21. Extemporation i Apostlagärningar. Formläran genomgången och repeterad; syntax i samband med textläsningen. (*Armini.*)

TYSKA, 3 t. Lide; Von Heine bis Hauptmann, c:a 75 sidor, delvis kursivt. Kursivläsning av andra texter. Grammatiken slutläst och delvis repeterad. Övningar i översättning till tyska. Tal- och hörövningar. 9 skriftliga arbeten, varav 7 på läroverket. (*Nilsson.*)

ENGELSKA, 4 t. Syntaxen avslutad. Jespersen—Rodhe slutläst. Larson, English Fiction, 25 sidor. Kursivläsning: David Copperfield, 40 sidor. Talövningar, hörövningar. Nio skriftliga översättningsövningar till engelska. (*Reimers.*)

FRANSKA, 4 t. Grammatiken avslutad. Jespersen—Stigaard—Rodhe slutläst. Edström: Lectures françaises till s. 24. De starka verben repeterade. Hörövningar, tal- och skrivövningar. Kursivläsning. (h. t. *Hall*, v. t. *Rydberg.*)

HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Fäderneslandets historia 1611—1809 i utförlig framställning och med särskild vikt lagd vid den inre

- utvecklingen, jämte det viktigaste av de skandinaviska grannlänernas historia under samma tid, ävensom allmänna historien 1610—1815 behandlad i likhet med fäderneslandets. (*Brieskorn.*)
- FILOSOFI, 2 t. Psykologien och logiken genomgången, delvis repeterad. (*Steen.*)
- MATEMATIK, 5 t. Sammanfattning och utvidgning av realskolans kurs i bokstavsräkning samt ekvationer och ekvationssystem av första graden. Ekvationer av andra graden jämte tillämpningsövningar särskilt på planimetriska uppgifter. Rötter, potenser och logaritmer, användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner. Plangeometrien fullständigt genomgången. Åtta skriftliga arbeten, varav 6 å lärorummet. (*Lundberg.*)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 3 t. Huvuddragen av djurens, förnämligast ryggradsdjurens, jämförande anatomi samt i anslutning därtill de viktigaste organsystemens embryonala utveckling och de viktigaste paleontologiska typerna. Översikt över växt- och djurrikets utveckling under de geologiska tidsskedena. De viktigaste kryptogama typerna. (*Sjögren.*)
- FYSIK, 3 t., varav 1 t. laborationer. Hydrostatik och aerostatik, vägrörelselära, akustik, optiken till färgspridningen. (*Urelius.*)
- Laborationer:
- 1—2. Bestämning av sp. vikten av sprit och blyhagel medelst pyknometer.
  3. Jämförelse mellan en kropps viktsförlust vid nedsänkning i en vätska och vikten av den undanträngda vätskemassan.
  4. Jämförelse mellan vikten av en simmande kropp och vikten av den av densamma undanträngda vätskemassan.
  5. Bestämning av fasta ämnens specifika vikt med användning av Arkimedes' princip.
  6. Bestämning av vätskors specifika vikt med användning av Arkimedes' princip.
  7. Bestämning av luftens specifika vikt.
  8. Boyle's lag.
  9. Bestämning av längdutvidgningskoefficienten hos ett metallrör.
  10. Bestämning av kroppars specifika värme enligt blandningsmetoden.
  11. Övermättad lösning.
  12. a) Köldblandning. b) Korrektion av en termometers fixpunkter.
  13. Bestämning av vattnets ångbildningsvärme.
  14. Magnetiseringsförsök.
  15. Ljusets reflexion.
  16. Glasets brytningsindex.
  17. Prismat.
  18. Brytningsgränsen för totalreflexion.
  19. Wheatstone's brygga.
  20. Bestämning av brännvidden hos en konvex lens.
  21. Bestämning av en galvanometers konstant och motstånd.
  22. Lagarna för strömgrening.
  23. Joule's konstant.
- KEMI, 3 t. Metalloiderna jämte deras viktigaste föreningar; Gay-Lussacs lag, Avogadros princip; organisk kemi; kemiska räkneexempel. (*Nilsson-Cantell.*)
- TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: form- och färgstudier av olika art med skuggning och färgbehandling i olika material; skissteckning; museistudier. Linearritning: skärningar, ytutbredning; skuggläran. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Lika med ring L. P. (*Ullman.*)

Ring R. II³.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Steen.)

MODERSMÅLET, 4 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Brieskorn.)

TYSKA, 3 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Nilsson.)

ENGELSKA, 4 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Reimers.)

FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (h. t. Hall, v. t. Rydberg.)

HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 3 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Brieskorn.)

GEOGRAFI, 2 t. Europa som världsdel behandlad med hänsyn till natur, naturtillgångar och andra ekonomisk—geografiska, etnografiska och politisk—geografiska förhållanden i deras inbördes sammanhang. Viktigare utomeuropeiska stater sedda mot bakgrunden av resp. världsdelars natur och kulturgeografi. (h. t. Carlsson och Almén, v. t. Almén.)

MATEMATIK, 7 t. Exponential- och logaritmekvationer, aritmetiska och geometriska serier med tillämpning, företrädesvis sammansatt ränteberäkning; några enkla exempel på sannolikhetsberäkning. Likformighetsläran fortsatt och avslutad, likställighet. Plan trigonometri med trigonometriska ekvationer och derivator. Derivatkalkyl t. o. m. maxima och minima hos enklare funktioner och deras kurvor. Analytisk geometri: punkten, räta linjen och cirkeln. 10 skriftliga arbeten, därav 8 utarbetade på läroverket. (Munthe.)

BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 3 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Sjögren.)

FYSIK, 5 t. Värme läran avslutad, magnetism, statisk och dynamisk elektricitetslära. Vågrörelselära och akustik. Geometrisk optik påbörjad. 7 skriftliga arbeten, därav 5 utarbetade på läroverket. (Munthe.)

Vid laborationsövningarna ha utförts följande försök och bestämningar:

1. Nonien. 2. Om felberäkning. 3. Pyknometern. 4. Vågens känslighet. 5. Tare-ring, (förhållandet mellan vågarmarnas längder). 6. Kviksilvertermometerns fixpunkter. 7. Mässings (koppars) längdutvidgning. 8. Mässings specifika värme. 9. Lufttermometern. 10. Bestämning av $\frac{M}{H}$. 11. Bestämning av $M \times H$. 12. Strömmätning sinstrument. 13. Galvaniskt element och Ohms lag. 14. —.

KEMI, 3 t., varav 1 t. laborationer. De viktigaste metallerna och deras föreningar; kemiska lagar och teorier, mineral och bergarter, kemiska räkneexempel. Vid laborationsövningarna ha förekommit, dels synteser av föreningar av olika metaller, dels analyser av enkla prov. (Nilsson-Cantell.)

TECKNING, 2 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Edström.)

MUSIK, 2 t. Lika och gemensamt med latinygmnasiet. (Ullman.)

FYRAARIGT GYMNASIUM.

Ring L. I⁴.

KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. "Israels profeter och Jesu liv" genomgången och delvis repeterad. Översikt av främre Österlandets och den klassiska forntidens religioner. (*Steen.*)

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av utförligare svenska litteraturverk: Lagerlöf, Jerusalem I, Heidenstam, Karolinerna, Almqvist, Allmogeberättelser, och i anslutning därtill dansk och norsk litteratur: Andersen, Udvalgte Eventyr, Björnson, Synnöve Solbakken, samt av annan utländsk litteratur: Swift, Gullivers resor, i översättning. Uppläsningsövningar, referat och kortare föredrag. Behandling av frågor rörande språkbruk, språkriktighet och stilarter med ledning av Ljunggren, stilarter och språkriktighetsregler. 10 uppsatser, därav 8 på läroverket. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Varifrån får Sverige sina livsmedel? b) Ett idrottslov. 2 (på läroverket). a) Berätta någon episod ur Selma Lagerlöfs Jerusalem. b) Olika slag av vittring. c) Vulkaner och jordbävningar. d) Cellen och dess liv. e) Varför jag blev latinare. 3 (på läroverket). a) Profeten Amos. b) Vem anser du vara Sveriges störste konung? c) Människans muskulatur. d) Förändringar i naturen om hösten. e) Är Vänersborg en vacker stad? 4 (på läroverket). a) Religiösa föreställningar hos naturfolken. b) Varpå berodde Ingmarsättens makt och anseende? (efter Selma Lagerlöfs Jerusalem). c) Havets inverkan på klimatet. d) Våra tändar och deras vård. e) Hur kan man visa mod i det dagliga livet? f) Vilket skolämne intresserar dig mest? 5 (på läroverket). a) Politiska och religiösa förhållanden i Palestina på Jesu tid. b) Olika vegetationsformer och deras klimatiska betingelser. c) Redogör för innehållet i en bok, som du nyligen läst! d) De vilda djurens vinter. e) Hurudan bör en god kamrat vara? f) Fördelar och olägenheter av att bo i en småstad. 6 (på läroverket). Översättning från engelskan. 7 (på läroverket). a) Jesus botar sjuka. b) Skildra någon av personerna i Heidenstams Karolinerna. c) Hur istiden ombildat vårt land. d) Vilka näringsmedel äro nödvändiga för vår kropp. e) Nyttan och nöjet av att fotografera. f) Varför jag vill taga studentexamen. 8. a) En berömd västgöte. b) Vad jag sett av våra skogars djurliv. c) Hur jag skulle vilja anordna en skolresa. d) Vasaloppet. 9 (på läroverket). —. 10 (på läroverket). —.

LATIN, 6 t. Ponténs läsebok st. 1—27. Pontén, Latinska författare I 10 sid. Formläran och kasusläran. (*Mållberg.*)

TYSKA, 3 t. Formläran delvis repeterad; syntaxen till infinitiven. Tal- och hörövningar; övningar i översättning till tyska. Lide, Deutsche Dichter 75 sid., delvis kursivt. 10 skriftliga översättningar, alla på lärorummet. (*Reimers.*)

ENGELSKA, 3 t. Jespersen—Rodhes läsebok till sid. 89. Grammatik: repetition av formläran till oregelbundna verb, syntax §§ 101—142. Skrivövningar ur realskolstilarna. Hör- och talövningar. 10 skrivningar, samtliga på läroverket. (*Reimers.*)

- FRANSKA, 2 t. Jespersen—Stigaard—Rodhe, c:a 50 sidor, delvis kursivt. Grammatik: det viktigaste av formläran. Skrivövningar. (*Wahlén.*)
- GEOGRAFI, 2 t. Grunddragen av den allmänna geografin med särskild hänsyn till Sverige och det övriga Europa. Sveriges geografi: dess natur- och kulturgeografiska områden med särskild vikt lagd på naturförutsättningar och naturtillgångar jämte därav beroende uppodlings- och befolkningsförhållanden samt näringsliv. Något om kartprojektioner och Sveriges kartverk. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
- MATEMATIK, 3 t. Algebra: hela tal och bråk; kvadratrotutdragning och räkning med kvadratrötter; ekvationer och ekvationssystem av första graden jämte problem. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av 1:sta-gradsfunktioner och funktionen $y = x^2$. (*Olsson.*)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 2 t. Cellen och dess viktigaste livsföreteelser, människokroppens byggnad och förrättningar jämte hälsolära. (*Nilsson-Cantell.*)
- TECKNING, 2 t. Kursen lika med klass 6. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Lika med ring L. 1³. (*Ullman.*)

Ring L. II⁴.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Kyrkohistoria: från början t. o. m. Kalvin, delvis repeterad. Bibelläsning. (*Väring.*)
- MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av isländska sagor och eddasånger i översättning samt valda stycken ur medeltidens, reformationstidens och stormaktstidens svenska litteratur, i anslutning därtill motsvarande delar av litteraturhistorien. Läsning av Rydbergs Vapensmeden och Shakespeares En midsommarnattsdröm. Dansk och norsk läsning i urval för skolan av Sigurd Segerström. Uppläsningsövningar, kortare föredrag och diskussionsövningar. I samband med litteraturläsning och uppsatsgenomgång grammatiska frågor och språkvårdsfrågor. 10 uppsatser, därav 8 på läroverket. (*Flensburg.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) En bok, som jag läst under sommaren. b) Spår av istiden i Sverige. c) Floran i min hembygd. d) Råd till en, som skall göra en fotvandring. e) Farliga yrken. f) Olika sätt att fiska. g) Förändringar i naturen om vintern. 2 (på läroverket). a) Romerska statens förhållande till de kristna. b) Eddadiktningen. c) Aten på Perikles' tid. d) Den årstid, jag anser vackrast. e) Mina åsikter om dansen. f) Hjälpredor i hemmet. 3 (på läroverket). Översättning från engelskan. 4 (på läroverket). a) Augustinus. b) Runorna. c) De äldsta germanstaterna. d) Englands industri. e) Darwin och hans utvecklingslära. f) Kroppskultur. g) Vilka krav böra ställas på en god lärare? 5 (på läroverket). a) Hur Sverige blev kristet. b) Karl den store. c) Våra äldsta lagar. d) Hur kan man förutsäga väderleken? e) Nutidsflickan. f) Trafikregler. g) Nöjeslivet i vår tid. 6. a) En gestalt ur romerska historien. b) Mina tidigaste barndomsminnen. c) Havens betydelse för människorna. d) Kamratanda. 7 (på

- läroverket). Översättning från tyskan. 8 (på läroverket). a) Den svenska kyrkan under medeltiden. b) Engelbrekts livsverk. c) Orsakerna till Förenta staternas dominerande handelsställning. d) Bör kvinnan vara jämställd med mannen? e) Ungdomens nöjen i vår tid. f) Hur jag tänker mig Vänersborg om 100 år. 9. —
- LATIN, 6 t. Ponténs läsebok, 25 sid. Ovidius' Metamorfoser: Pyramus et Thisbe, Dædalus et Icarus, Midas et Bacchus, Philemon et Baucis, Orpheus et Eurydice, Orphei mors, Quattuor ætates. Repetition av form- och kasuslära, valda delar av syntaxen för övrigt. 6 skriftliga översättningar på läroverket. (*Schultz.*)
- TYSKA, 2 t. Hagenbeck: Von Menschen und Tieren slutläst. Strömberg, Tysk prosa påbörjad. Kursivövers. Grammatik: Syntaxen slutläst. Övningar i översättningar till tyska. Tal- och hörövningar. 9 skriftliga arbeten, varav 7 på läroverket. (*Helander.*)
- ENGELSKA, 2 t. Jespersen—Rodhe, st. 122—220, delvist kursivt. Grammatik: §§ 123—167. Skriv- och talövningar. 9 stilar, varav 8 på läroverket. (*Wahlén.*)
- FRANSKA, 3 t. Bödtker—Höst slutläst. Lectures françaises, 25 sidor. Kursivläsning: Alph. Daudet, Lettres de mon moulin, ca 15 sidor. Contes bleus: Yvon et Finette. Grammatik: till mom. 193. Hörövningar och uttalsövningar. Skrivövningar enligt Fr. Mannfelt, Översättningar till franska formläran. (*Reimers.*)
- HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 4 t. Allmän historia från äldsta tider till 1648 och fäderneslandets historia från äldsta tider till 1611, båda i utförligare framställning. (*Brieskorn.*)
- GEOGRAFI, 1,5 t. Sveriges grannländers och de viktigaste kulturländernas geografi med särskilt beaktande av kulturgeografien. (Norge, Danmark, Finland, Storbritannien och Irland, Tyska riket, Frankrike, Italien, Japan, Amerikas Förenta stater. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)
- MATEMATIK, 2 t. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner. Teorien och konstruktioner rörande transversaler och trianglars likformighet (till § 41 i läroboken). Enkla planimetriska och rymdgeometriska beräkningsuppgifter. (*Lundberg.*)
- BIOLOGI, 1,5 t. Utvecklings- och ärftlighetslära; växternas fysiologi och inre byggnad. (*Nilsson-Cantell.*)
- FYSIK, 3 t. Fasta kroppars mekanik. Värmeläran jämte grunddragen av meteorologien. Astronomi. En kortare kurs i elektricitetslära. (*Olsson.*)
- TECKNING, 2 t. Kursen lika med L. I³. (*Edström.*)
- MUSIK, 2 t. Lika med ring L. I³. (*Ullman.*)

Ring L. III¹.

- KRISTENDOMSKUNSKAP, 2 t. Kyrkohistoria: från Kalvin till slutet. Religionshistorik översikt. Bibelläsning. (*Steen.*)

MODERSMÅLET, 4 t. Läsning av valda stycken ur svensk litteratur från och med Dalin till och med Stagnelius i sammanhang med motsvarande delar av litteraturhistorien. Valda stycken ur världslitteraturen i samband med ovanstående kurs. Läsning av dansk och norsk litteratur. Språkhistoria, särskilt de germanska språkens ljudförhållanden, som inledning till den svenska språkhistorien. Föredrag, deklamation. 9 uppsatser, därav 6 på läroverket. (*Brieskorn.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Rudbeckianismen. b) Hugenottkrigen. c) Vikten av att vara intresserad av sitt arbete. 2 (på läroverket). a) Vad innebär den lutherska reformationen. b) Analys av Dalins författarskap. c) Hur bör man bedöma Karl XII:s livsgärning? d) Bakterierna, deras livsyttringar och betydelse. e) Är lyxen nyttig eller skadlig för samhället? 3 (på läroverket). a) Den engelska reformationens egenart. b) Inre förhållanden i Frankrike under Ludvig XIV. c) Europas mineraltillgångar. d) Något om energiprincipen. e) Är det sant att tiderna försämras? 4 (på läroverket). a) Luther och Calvin, en jämförelse. b) Varför beundrar man Bellmans diktning? c) Handlade Hannibal klokt efter Cannae? d) Den inre organisationen under Gustav II Adolf. e) Hjältedyrkan i vår tid. 5 (på läroverket). a) Jämförelse mellan protestantism och katolicism. b) Kellgrens upplysningsradikalism. c) Följderna av högadelns övervalde under Karl XI:s omyndighet. d) Varför måste latinet anses vara ett svårt språk? e) Något om jämförande språkforskning. f) Strävandena att skapa ett världsspråk. 6. a) Något om jämförande språkforskning. b) Vad är satir? c) Humor i liv och diktning. 7 (på läroverket). a) Olika slag av kristlig kärleksverksamhet. b) För vilka mål kämpade Thorild? c) Englands roll i 1700-talets Europa. d) Nordamerikas befolkningsfråga. e) Fantasiens betydelse. f) Karakteristiska drag hos Västergötlands befolkning. 8. Ämnen ur det enskilda hemarbetet. 9 (på läroverket). —

LATIN, 6 t. Pontén, Latinska författare II:2, s. 46—66; 100—109; allt av Catullus och Horatius' Satir I:9 enl. Risberg. Syntaxen avslutad; realia i samband med textläsningen. Extemporation. 10 skriftliga översättningar, därav 8 i skolan. (*Armini.*)

GREKISKA, 7 t. Lika och gemensamt med ring L. II³.

TYSKA, 3 t. Von Heine bis Hauptmann c:a 75 sidor, delvis kursivt. Kursivläsning ur andra texter. Grammatiken slutläst och delvis repeterad. Övningar i översättning till tyska. Tal- och hörövningar. 9 skriftliga arbeten, därav 7 på läroverket. (*Nilsson.*)

ENGELSKA, 3 t. Jerome, Novel Notes, delvis kursivt. Dickens, David Copperfield, ed. Yoxale, s. 1—60 kursivt. Syntaxen avslutad och delvis repeterad. Tal- och hörövningar. Styckena 73—100 i Zetterströms Översättningsövningar. 9 stilar, därav 7 på läroverket. (*Månsson.*)

HISTORIA MED SAMHÄLLSLÄRA, 4 t. Allmänna historien 1610—1815 i utförligare framställning, fäderneslandets historia 1611—1809, liksom föregående och med särskild vikt lagd på den inre utvecklingen, jämte det viktigaste av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. (*Brieskorn.*)

- GEOGRAFI, 2 t. Lika och gemensamt med ring R. II³. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén*.)
- FILOSOFI, 2 t. Lika och gemensamt med ring L. II³. (*Steen*.)
- MATEMATIK, 4 t. (gemensamt med ring L. II³). Ekvationer av andra graden med tillämpningar särskilt på planimetriska uppgifter. Rötter, potenser och logaritmer. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner. Likformighetsläran utvidgad och avslutad. Åtta skriftliga arbeten, varav 6 på lärorummet. (*Lundberg*.)
- BIOLOGI MED HÄLSOLÄRA, 3 t. Lika och gemensamt med ring L. II³. (*Sjögren*.)
- FYSIK, 3 t. Lika och gemensamt med ring L. II³. (*Urelius*.)
- KEMI, 3 t. Lika och gemensamt med ring L. II³. (*Nilsson-Cantell*.)
- TECKNING, 2 t. Lika med ring L. och R. II³. (*Edström*.)
- MUSIK, 2 t. Lika med ring L. I³. (*Ullman*.)

Ring L. IV.

- KRISTENDOM, 2 t. Repetition av viktigare partier av föregående ringars kurser. (*Steen*.)
- MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av valda stycken av svenska litteraturen efter tiden omkring 1810 i sammanhang med genomgående av 1800-talets litteraturhistoria t. o. m. Fröding. Dispositionsövningar. Kort översikt över språkets utveckling. 7 uppsatser, därav 4 på läroverket. (*Månsson*.)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Om naturskydd. b) Förtjänster och fel hos den moderna idrottsrörelsen. c) Arbetsglädje. 2 (på läroverket). a) Varför segrade kristendomen i det romerska riket? b) Huvudpersonerna i Almqvists Kapellet. c) Det moderna kulturlivet. d) Olika sätt att bestämma ljusets hastighet. e) Tankar vid valet av levnadsbana. f) Mitt intresse för politik. 3. a) Nyttan av att studera historia. b) Några svenska insatser i samtidens kulturliv. c) Vad man gör för att förebygga trafikolyckor på gator och torg. 4 (på läroverket). a) Humanismens och renässansens betydelse för reformationen. b) Fritiofs saga och Kung Fjalar — en jämförelse. c) I vad mån gälla Geijers ord, att Sveriges historia är dess konungars? d) Det svenska jordbruket, dess förutsättningar och betydelse. e) De skadliga svamparna. f) "Ho som agalös lever och lagalös, han hederlös dör" (Hälsingelagen). 5 (på läroverket). a) Fariséerna, sådana de tecknas i evangelierna. b) Runebergs epos Älgskyttarna. c) Karl XV:s utrikespolitik. d) I vilket avseende kan vårt moderna samhällsliv sägas bero av naturforskningen? e) Som man ropar i skogen, får man svar. f) Varför fira vi minnet av stora män? 6. a) Lovdagarna under terminen, deras lämpliga användning, fördelar och eventuella nackdelar. b) Tegnér och Sveriges öde i början av 1800-talet. c) Vårt försäkringsväsen. 7 (på läroverket). a) Grunddragen av den kristna livsåskådningen. b) Viktor Rydbergs dikt Prometheus och Ahasverus. c) Hur bevisar en naturvetenskapsman sina påståenden? d) Politiska och religiösa inslag i religionskrigen. e) Bladets byggnad och funktion. f) Fredsrörelsen.

- LATIN, 6 t. Horatius (ed. Risberg); Pontén, Latinska författare II:3, s. 109

- 150; repetitioner. Antikviteter och mytologi i samband med textläsningen. Grammatik. Kursiv läsning. 12 översättningar till svenska, därav 8 på läroverket. (*Armini.*)
- GREKISKA, 7 t. Läseboken s. 21—47; Homeros' Odysseia, sång IX; repetitioner. Formläran repeterad; viktigare delar av syntaxen. Extempore-rad läsning i Apostlagärningar. (*Steen.*)
- TYSKA, 2 t. Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten avslutad. Grammatik i anslutning till översättning av studentstilar. 7 skriftliga arbeten, därav 4 på läroverket. (*Nilsson.*)
- ENGELSKA, 2 t. Larson, English Fiction, c:a 60 sidor, delvis kursivt. Kursivt även Anstey, Lyre and Lancet, c:a 60 sidor (slutläst). Grammatik: Syntaxen repeterad. Talövningar. (*Wahlén.*)
- FRANSKA 5 (4) t. Mérimée, Colomba slutläst, delvis kursivt. Collin, Scènes de Guerre et de Revolution, c:a 35 sidor, delvis kursivt. Kursivt även: Gullberg, Lectures Variées, c:a 20 sidor, Daudet, Lettres de mon Moulin, c:a 50 sidor. Grammatiken avslutad och repeterad. (*Wahlén.*)
- HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia och den allmänna historien från mitten av 1800-talet till våra dagar; grunddragen av de viktigare kulturländernas nuvarande författning i samband med historien ävensom Sveriges nuvarande författning och förvaltning i särskild framställning samt repetition av de tre högsta ringarnas kurs i svensk och allmän historia. (*Brieskorn.*)
- FILOSOFISK PROPEDEUTIK, 1 t. Logiken genomgången och repeterad. Repetition av viktigare partier ur psykologien. (*Steen.*)
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetiska och geometriska serier avslutade; sammanfattad ränta; stereometri; grafisk konstruktion av kurvor. Hela matematikkursen repeterad. 9 skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. (*Urelius.*)
- BIOLOGI, 1 t. Kryptogamernas systematik; repetition av vissa delar av föregående års kurser. (*Nilsson-Cantell.*)
- FYSIK, 2 t. Optik; sammanfattande repetition. (*Urelius.*)
- TECKNING, 1 t. Frihandsteckning: fortsatta övningar i perspektivisk teckning. (*Edström.*)
- SÅNG, 2 t. Lika med ring L. I³. (*Ullman.*)

Ring R. IV.

- KRISTENDOM, 2 t. Lika med ring L. IV. (*Väring.*)
- MODERSMÅLET, 2 t. Lika med ring L. IV. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Kvinnan och mannen på arbetsmarknaden. b) Den växande biltrafikens krav.
- c) Fördelar och olägenheter av mellanhänder inom handeln. 2 (på läroverket). a) Var-

för segrade kristendomen i det romerska riket? b) Geijers förhållande till nyroman-
tiken. c) Englands kolonialpolitik under 1800-talet. d) Generationsväxling hos väx-
terna. e) Den konvexa linsens användning i optiska instrument. f) Svenskarna som
polarforskare. g) Skolan och det praktiska livet. h) Svensk natur och svenskt folk-
lynn. 3. a) Förutsättningarna för den svenska industrien och dess framtida utveckling.
b) Några svenska insatser i samtidens kulturliv. c) Nyttan av naturvetenskapliga stu-
dier. d) Industrialismens inverkan på samhällsförhållandena. 4 (på läroverket). a) Den
katolska kyrkan vid medeltidens slut. b) Samhällsproblem i 1830-, 1840- och 1850-
talens svenska diktning. c) Vilka förändringar har världskriget medfört i det politiska
läget vid Östersjön. d) Skandinavismen. e) Algerna. f) Enheter inom fysiken. g)
Moderna föreställningar om atomernas byggnad. h) Krig och kultur. 5 (på lärover-
ket). a) Reformationens betydelse för den allmänna kulturutvecklingen. b) Hur har
Runeberg tecknat den finske soldaten? c) Det parlamentariska styrelsesättet, dess
fördelar och olägenheter. d) Växtvärldens betydelse för djurriket. e) Biograf och
teater. f) Den svenska gymnastiken. g) Skolbibliotekets uppgifter. h) Skolungdomen
och föreningslivet. i) I vilket avseende kan man säga, att vår tids samhällsliv fått sin
prägel av naturforskningen? 6. a) Vilket betyder mest för framgång i livet, energi
eller begåvning. b) Vår tids folkbildningssträvanden. c) Skönlitteratur och allmän-
bildning. d) Om fördelarna av elektrisk järnvägsdrift, särskilt i vårt land. 7 (på
läroverket). a) Den engelska kyrkan under 1600-talet. b) Centrala spörsmål i Viktor
Rydbergs diktning. c) Snoilskys teckning av svenska konungar. d) Nederländernas
roll i 1500- och 1600-talens historia. e) Varför blev Frankrike den ledande makten i
Europa under Ludvig XIV:s tidevarv? f) Bladets byggnad och funktion. g) Luft-
kvävet's tillgodogörande. h) Sverige som turistland. i) En ideell rörelse, som jag
sympatiserar med. j) Vilka synpunkter böra avgöra valet av levnadsbana?

TYSKA, 2 t. Keller: *Das Fähnlein der sieben Aufrechten* slutläst. Extempo-
rerad läsning. Grammatik i anslutning till översättning av student-
stilar. 7 skriftliga arbeten, därav 4 på lärorummet. (*Nilsson.*)

ENGELSKA, 4 t. Redin—Ernolv, *England and the English*, c:a 100 sidor,
delvis kursivt. Grammatik: Syntaxen repeterad. Skriv- och talövningar.
7 stilar, varav 4 på läroverket. (*Wahlén.*)

FRANSKA, 4 t. Edström, *Lecture française*. Noggrann text: st. 8, 9, 11, 14.
Kursiv text: st. 10, 15. Daudet, omkring 50 sid. Grammatik: Det
väsentliga av formläran repeterat; syntaxen i huvudsak genomgången.
Tillämpningsövningar. (*Nilsson.*)

HISTORIA, 3 t. Lika med ring L. IV. (h. t. *Carlsson* och *Almén*, v. t. *Almén.*)

FILOSOFISK PROPEDEUTIK, 1 t. Lika med ring L. IV. (*Steen.*)

MATEMATIK, 6 t. Fortsatt användning av begreppet derivata på enkla
geometriska uppgifter. Analytisk geometri: ellipsen, hyperbeln och
parabeln. Repetition av förut i ringarna genomgångna kurser. 9 skrift-
liga uppsatser, därav 6 utarbetade på läroverket. (*Lundberg.*)

BIOLOGI, 1 t. Lika med ring L. IV. (*Nilsson-Cantell.*)

FYSIK, 3 t. Optiken avslutad; geodynamik; sammanfattande repetition.
7 skriftliga uppsatser, därav 4 utarbetade på läroverket. (*Munthe.*)

KEMI, 2 t. Repetition av hela läroboken. (*Nilsson-Cantell.*)

TECKNING, 2 t. Frihandsteckning: fortsatta övningar i perspektivisk teckning; skuggning med kriter. Linearritning: skuggläran och perspektivlärans grunder. (*Edström.*)

SÅNG, 2 t. Lika med ring L. I³. (*Ullman.*)

Fysisk utbildning.

Gymnastik.

5.

De manliga lärjungarna hava varit indelade i 5 gymnastikavdelningar. Fördelningen har skett efter läsklass.

Avdelningarnas storlek var under höst- (vår-) terminen:

Avd. I, Klass 1 ⁵ a och 1 ⁴	45 (42)
„ II, „ 2 ⁵ , 2 ⁴ , 3 ⁴ och 4 ...	45 (41)
„ III, „ 5 och 6.....	52 (52)
„ IV, Ring I ⁴ , II ⁴ och I ³	43 (43)
„ V, „ II ³ , III ⁴ och IV	44 (44)

Antalet från de ordinarie kroppsövningarna befriade manliga lärjungarna var under höst- (vår-) terminen 29 (31).

Någon särskild svagavdelning har icke varit anordnad. Kroppsligt svaga lärjungar, som deltagit i de ordinarie kroppsövningarna, hava befriats från vissa rörelser.

Frivillig gymnastik har ägt rum 1 tim. i veckan. I densamma deltog under höstterminen 32 och under vårterminen 28 lärjungar.

De kvinnliga lärjungarna hava bildat två gymnastikavdelningar.

Avdelningarnas storlek var under höst- (vår-) terminen följande:

Avd. I, Klass 1 ⁴ —2 ⁴ , 1 ⁵ b—2 ⁵ ...	44 (45)
„ II, „ 3 ⁴ , Ring I—IV	48 (46)

Befriade från kroppövningar voro höst- (vår-) terminen 12 (14).

Lek och idrott.

Någon särskild tid å arbetsordningen har icke varit anslagen till lek och idrott, men under höst och vår hava gymnastiklektionerna omkr. 2 dagar i veckan utbytts mot ordnad lek och idrottsövningar ute. Dessutom hava en del lektioner ägnats åt inomhuslekar, varjämte "lekvarv" emellanåt inlagts i de gymnastiska dagövningarna.

Förberedande övningar i simning, s. k. torrsimning, hava bedrivits med de lägre klasserna.

Duschinrättning finnes i anslutning till gymnastiklokalen, och duschning har i regeln ägt rum en gång i veckan under gymnastiklektionerna.

Läroverket saknar egen lek- och idrottsplats. Visserligen äger skolan till-

träde till stadens idrottsplats, men som denna ligger på $1\frac{1}{2}$ km:s avstånd från läroverket, kan den icke lämpligen användas under en $\frac{3}{4}$ timmes lektion.

Synnerligen önskvärt vore, att läroverket erhöles en egen lek- och idrottsplats.

6. Enskilt arbete

enligt läroverksstadgans § 9 har utförts i följande ämnen:

Ring L. II³: tyska (1 lärjunge), franska (1), historia (2), teckning (1), gymnastik (1),

Ring R. II³: modersmålet (1), tyska (4), engelska (1), historia (1), matematik (3), biologi (1), fysik (6), kemi (1),

Ring L. III⁴: kristendom (4), modersmålet (2), tyska (1), historia (5), biologi (3), fysik (1), teckning (1), musik (1), gymnastik (2),

Uppgifterna hava varit följande (inom parentes är angivet det sätt, på vilket uppgiften redovisats):

Ring L. II³: tyska: Frenssen, Jörn Uhl (uppsats),

franska: De Girardin, La joie fait peur, en årg. av tidskr. Je sais tout. Anatole France, Le livre de mon ami, grammatisk och stilistisk kommentar till valda kapitel (uppsatser),

historia: Kritisk undersökning av vissa svenska konungars historia (uppsats). Högrenässansen (uppsats),

teckning: Frihandsteckning, egna kompositioner,

gymnastik: Gymnastikens mål och betydelse, teoretiskt och praktiskt arbete för en dagövning i gymnastik för unga flickor (uppsats),

Ring R. II³: modersmålet: Olof von Dalin (uppsats),

tyska: Keller, Das Fähnlein der sieben Aufrechten (uppsats), Ludwig, Zwischen Himmel und Erde (uppsats). Storm, Immensee (uppsats). Fontane, Die Poggenpfuls (uppsats),

engelska: Lewis Carrol, Alice in Wonderland (föredrag),

historia: Vikingatiden (uppsats),

matematik: Konvergenta serier med tillämpningar på e och π (uppsats). Lösning av tredje- och fjärdegradsekvationer (uppsats). Om projektioner och några därpå grundade viktiga tillämpningar (uppsats),

biologi: Lagarna för ärftligheten (uppsats),

fysik: Kondensation av gaser med tillämpning på modern kylteknik (uppsats). Undersökning av dynamomaskin (modell), resp. motor (uppsats). Undersökning av och jämförelse mellan en blyackumulator och en Nifeackumulator (uppsats). Astronomiska tuben, praktiska övningar (uppsats),

- kemi: Widman, Organisk kemi; några organiska synteser (förhör och demonstrationer).
- Ring L. III¹: kristendom: Svenska kyrkans mission i Afrika (uppsats). Budismen och kristendomen (uppsats). Jesu bergspredikan (föredrag). Aposteln Paulus som missionär (uppsats),
- modersmålet: August Blanche och stockholmslivet i mitten av 1800-talet (uppsats). Viktor Rydberg och hans förnämsta skönlitterära alstring (uppsats),
- tyska: Luthers översättning av Mattei evangelium, jämförd med modernt tyskt språkbruk (uppsats),
- historia: De kulturella förhållandena i romerska kejsardömet under de två första århundradena (uppsats). Gustaf II Adolf som härorganisateur (uppsats). Några av renässansens förnämsta personligheter (uppsats). Katarina av Medici (uppsats). Amerikas urfolk (uppsats),
- biologi: Sveriges fåglar (uppsats). Fåglarnas flyttningar (uppsats). De viktigaste kulturväxterna (uppsats),
- fysik: Utvidgad kurs i elektricitetslära jämte förfärdigande av några elektriska apparater och apparatmodeller (förhör och demonstrationer),
- teckning: Frihandsteckning, egna kompositioner,
- musik: Elementarlära (förhör),
- gymnastik: Gymnastikens betydelse och mål, teoretiskt och praktiskt arbete för en dagövning i skolgymnastik för flickor resp. i småbarnsgruppen.

I körsång ha deltagit under höstterminen 124, under vårterminen 112 lärjungar, i orkesterövningar 10, i fiolspelning 14 resp. 17, i cellospelning 1, i pianospelning 31 resp. 30 samt i orgelospelning 14 resp. 12.

I frivillig teckning ha deltagit under höstterminen 48 lärjungar från gymnasiet, 42 från realskolan, under vårterminen 57 lärjungar från gymnasiet, 40 från realskolan.

I frivillig franska ha deltagit i klass 5 28 lärjungar, i klass 6 under höstterminen 21, vårterminen 20 lärjungar och i klass 3⁴ samtliga 14 lärjungar.

Av de lärjungar, som deltaga i den frivilliga undervisningen i franska, hava i klass 5 under vårterminen 5 lärjungar samt i klass 6 1 lärjunge begagnat sig av rätten till befrielse från undervisningen i teckning.

Antalet deltagare i frivilliga laborationer har varit: i biologi i kl. 6 under höstterminen 26, under vårterminen 25 lärjungar, i fysik: i kl. 5 20 lärjungar, i kl. 4 under höstterminen 15, under vårterminen 13 lärjungar, i kemi i kl. 5 under höstterminen 26, under vårterminen 25 lärjungar.

I slöjd för gossar ha deltagit under höstterminen 35, under vårterminen 31 lärjungar. I slöjd för flickor ha deltagit under höstterminen 46 och under vårterminen 47 lärjungar.

I hushållsgöromål ha deltagit 11 lärjungar i kl. 3⁴.

Läroböcker och annan vid undervisningen använd litteratur.

7. * utmärker sådana böcker, som antingen tillhandahållas av läroverket eller utan att vara direkt påbudna av lärjungarna i allmänhet användas.

Kristendom.

Klass o. ring		Klass o. ring	
Svenska bibeln	(1—IV)	<i>Lundin</i> , Bilder ur kyrkans historia	(6)
Svenska psalmboken m. Nya Psalmer	(1—5)	<i>Gummerus—Rosenqvist—Johansson</i> , Lärobok i Kyrkohistoria	(II—IV)
<i>Steen</i> , Från Apostlarnas tid	(1 ⁴)	<i>Ahlberg</i> , Religionshistorisk översikt	(II—IV)
<i>Holmqvist</i> , Bilder ur kyrkohistorien.....	(1 ⁴ —3 ⁴ , 2 ⁵)	<i>Ahlberg</i> , Den kristna världsoch livsåskådningen	(II—IV)
<i>Steen</i> , Jesu tal och liknelser (1 ⁵ —2 ⁵)	(4)	* <i>Lönroth</i> , Bibliska gestalter	(1—3)
<i>Herner</i> , Israels historia.....	(4)	* <i>Levin</i> , Ur kyrkohistoriens källor	(II—IV)
<i>Steen</i> , Israels historia	(3 ⁴)	* <i>Gierow</i> , m. fl., Urkunder och skildringar till belysning av kyrkans historia (II—IV)	
<i>Steen</i> , Tro och Liv	(4—5)		
<i>Steen</i> , Israels profeter och Jesu liv	(L. I ⁴)		
<i>Stave</i> , Jesu liv och verksamhet	(5)		

Modersmålet.

<i>Kabner—Victorin</i> , Rättstavningslära	(1 ⁴ , 1 ⁵)	<i>Lundell—Noreen</i> , Svensk vitterhet 1850—1900.....	(3 ⁴)
<i>Rebbe</i> , Svensk Språklära (1 ⁴ , 1 ⁵ , 4—5)		<i>Böök</i> , Resa i Sverige	(3 ⁴)
<i>Rebbe—Fischer</i> , Exempelsamling	(1 ⁴ , 1 ⁵ , 4—5)	<i>Runeberg</i> , Fänrik Ståls sägner(1 ⁴ , 1 ⁵ , 4)	
<i>Anjou—Berg—Sjövall</i> , Svensk läsning, läsebok för realskolan III	(2 ⁴)	<i>Tegnér</i> , Fritiofs saga.....	(2 ⁴ , 5)
D:o II	(1 ⁴)	<i>Snoilsky</i> , Svenska bilder (1 ⁴ —3 ⁴ , 5)	
D:o I	(1 ⁵)	<i>Mjöberg</i> , Svensk läsebok ..	(4—6)
<i>Steffen</i> , Svensk Litteraturhistoria.....	(I ³ —II ³ , I ⁴ —III ⁴ , IV)	<i>P. Molin</i> , Ådalens poesi...	(2 ⁴)
		<i>Runeberg</i> , Älgskyttarna.....	(3 ⁴)
		„ , Julkvällen	(4)
		<i>Rydberg</i> , Singoalla	(3 ⁴)
		<i>Lagerlöf</i> , Jerusalem	(L. I ⁴)

Klass o. ring

Heidenstam, Karolinerna ... (L. I⁴)
Almqvist, Folkliksberättelser (L. I⁴)
Swift, Gullivers resor ..... (L. I⁴)
H. C. Andersen, Eventyr... (L. I⁴)
Björnson, Synnöve Solbakken ..... (L. I⁴)
Shakespeare, En midsommarnattsdröm ..... (I³, L. II⁴)
Goethe, Faust, utg. av Modersmåslärarnas förening (I³, L. III⁴)
 Dansk läsning. I urval för skolan av Langdal, Møller och Lindquist ..... (L. III⁴)
S. Segerström, Dansk läsebok (L. II⁴)

Klass o. ring

Ljunggren, Stilarter och Språkriktighetsregler..... (I—IV)
I. Heikel, Stilistik ... (L. II⁴, L. III⁴)
V. Cederschiöld, Konsten att skriva svenska ..... (I³)
 *Steffen, Isländsk och fornsvensk litteratur ..... (I)
 *Steffen, Översikt av svenska litteraturen ..... (II—IV)
 *Mjöberg, Svensk litteratur i urval, del I, II ..... (III—IV)
 *Läroverkets skiljeteckensregler ..... (1—IV)

Latin.

Ahlberg, Latinsk grammatik ..... (L. I—L. IV)
Pontén, Latinsk läsebok (L. I³, L. I⁴)
 „ , Latinska författare i urval ..... (L. I—L. IV)
Ovidius, ed. Risberg... (L. II⁴, L. II³)
Horatius och *Catullus*, i urval av Risberg ... (L. III⁴—L. IV)
 *Möller, De viris illustribus ..... (L. II—L. III⁴)

*Lindroth, Romerska antikviteter ..... (L. III⁴—L. IV)
 *Cavallin, Latinskt lexikon ..... (L. I—L. IV)
 *Cavallin, Latinskt skolllexikon ..... (L. I—L. IV)
 *Salenius, Latinsk-Svensk ordbok ..... (L. I—L. IV)

Grekiska.

Löfstedt—Sillén, Grammatik ..... (L. II³, L. III⁴—L. IV)
Mellén och Lundqvist, Grekisk läsebok (L. II³, L. III⁴—L. IV)

Mellén och Lundqvist, Grekisk elementarbok... (L. II³, L. III⁴)
 Homeros' Odysseé ..... (L. IV)

Tyska.

Calwagen—Nordgren, Elementar- och läsebok ..... (1—2⁵)
Hjorth, Grammatik ... (1—6, I—IV)
Bokelund—Rodhe, Tyska översättningsövningar ... (4—5)
Bokelund—Danielsson, Deutsches Leben ..... (2⁴—3⁴)

Rodhe, Tysk läsebok för realskolan ..... (4—5)
Löfberg, Översättningsövningar till tyska ..... (4—6)
Hjorth och Heuman, Tyska skrivövningar och brev... (I—IV)
Strömberg, Tysk prosa ..... (L. II⁴)

	Klass o. ring		Klass o. ring
<i>Lide</i> , Von Heine bis Hauptmann	(II ³ , L. III ⁴)	<i>o. Liliencron</i> , Zehn ausgew. Novellen	(III—IV)
<i>Riehl</i> , Burg Neideck.....	(I ³)	<i>Goodwin</i> , Skriftliga uppgifter för mogenhetsexamen (III—IV)	(III—IV)
<i>Hagenbeck</i> , Von Tieren und Menschen	(L. II ⁴)	<i>Hoppe</i> , Tysk-svensk ordbok, skoluppl.....	(4—IV)
<i>Keller</i> , Das Fähnlein der sieben Aufrechten	(III)	<i>Hoppe</i> , Svensk-tysk ordbok, skoluppl.....	(4—IV)
<i>Lide</i> , Deutsche Dichter der Gegenwart	(5, I)	* <i>Auerbach</i> , Svensk-tysk ordbok	(5—IV)
* <i>Hjorth</i> , Vermischte Lektüre			

Engelska.

<i>Hammarberg—Zetterström</i> , Grammatik... (2 ⁴ —3 ⁴ , 4—6, I—IV)		<i>Jerome</i> , Novel Notes	(L. III ⁴)
<i>Zetterström</i> , Översättningsövningar (2 ⁴ —3 ⁴ , 4—6, I ³ , L. I ⁴ —L. II ⁴)		<i>Larson</i> , English Fiction... (II ³ , L. IV)	(II ³ , L. IV)
<i>Harlock</i> , Skriftliga uppgifter för studentexamen i engelska språket, 1893—1926..... (II ³ , L. III ⁴ , R. IV)		* <i>Anstey</i> , Lyre an Lancet ... (L. IV)	(L. IV)
<i>Björkelund—Danielsson</i> , Engelsk Nybörjarbok	(4)	* <i>Dickens</i> , David Copperfield (L. III ⁴)	(L. III ⁴)
<i>Jespersen—Rodhe</i> , Engelsk läsebok för real-skolan..... (2 ⁴ —6, I ³ , L. I ⁴ —L. II ⁴)		<i>Lindgren</i> , Engelsk-Svensk ordbok, skolupplagan.	
		<i>Wenström—Harlock</i> , Svensk-Engelsk Ordbok, skolupplagan.	
		<i>Fritze</i> , Parlörlexika.	

Franska.

<i>Edström</i> , Kortfattad fransk grammatik (I ³ —II ³ , L. I ⁴ —L. II ⁴ , IV)		* <i>Daudet</i> , Lettres de mon Moulin..... (L. II ⁴ , IV)	(L. II ⁴ , IV)
* <i>Mannfelt</i> , Övningar till franska formläran (I ³ —II ³ , L. I ⁴ —L. II ⁴)		* <i>Edström</i> , Petite Bibliothèque scolaire 3,1	(L. II ⁴)
<i>Bödtker—Höst</i> , Lärobok i franska, ed. Malmberg (3 ⁴ , 5—6)		<i>Gullberg</i> , Lectures variées sur la France et les Français	(IV)
<i>Jespersen—Stigaard—Rodhe</i> , Fransk läsebok	(I ³ , L. I ⁴)	<i>Edström</i> , Lectures Françaises II..... (II ³ , L. II ⁴ , R. IV)	(II ³ , L. II ⁴ , R. IV)
<i>Mérimée</i> , Colomba	(L. IV)	<i>Schultess</i> , Fransk-Svensk Ordbok, skolupplagan.	
<i>Collin</i> , Scènes de Guerre et de Révolution	(L. IV)	<i>Fritze</i> , Parlörlexika.	

Historia.

Klass o. ring

- Odhner—Westman*, Lärobok
i fäderneslandets historia
4 R:1, 5 R:2 ..... (1⁴—2⁴)
D:o 5 R:1 ..... (1⁵—2⁵)
D:o för sexåriga
realskolan ..... (2⁴—3⁴, 4—6)
- Pallin—Jacobson*, Allmän
historia för realskolan (1⁴—3⁴, 4—6)
- *Grimberg, Svenska folkets
underbara öden ..... (1⁴, 1⁵, 4—6)
- *Estlander, Allmän historia
i berättelser ..... (4—6)
- **A. Rydfors*, Historisk läse-
bok ..... (1⁵)
- Montelius—Hildebrand—Tun-
berg*, Kulturhistorisk över-

Klass o. ring

- sikt av forntidens och medel-
tidens svenska historia ... (I³, II⁴)
- Boëthius*, Kulturhistorisk över-
sikt av forntidens och medel-
tidens allmänna historia ... (I³, II⁴)
- Odhner—Tunberg*, Fädernes-
landets historia för gymna-
siet ..... (I³—II³, L. II⁴—III⁴, IV)
- Pallin—Jacobson*, Nyare tidens
historia (I³—II³, L. II⁴—L. III⁴, IV)
- Hildebrand—Vessberg*, Svensk
stats- och samhällskunskap (6)
- Hildebrand—Vessberg*, Stats-
och samhällskunskap för
gymnasiet ..... (IV)

Geografi.

- Carlson—Rönholm—Mo-
berg*, Skolgeografi, förra
kursen ..... (1⁴, 1⁵—2⁵)
- Carlson—Rönholm*, Skol-
geografi, förra kursen (2⁴—3⁴, 4—5)
- Carlson—Rönholm—Moberg*,
Skolgeografi, andra kursen (6, I—II)

- **Fagerlund och Falk*, Geo-
grafisk läsebok (2⁴—3⁴, 4—5, I—II)
- Diercke*, Skolatlas.
- Roth*, Geografisk atlas.
- Swedberg*, Geografi för det
differentierade gymna-
siet I ..... (II³—L. III⁴)

Filosofisk propedeutik.

- Larsson*, Psykologi ..... (III—IV)
- Larsson*, Logik ..... (II³, L. III⁴)

- Borelius—Strömberg*, Logik... (IV)

Matematik.

- Berg*, Räknelära för de allm.
läroverken och flickskolor,
omarbetad av Hagström (1—6)
- Hedström och Rendahl*,
Algebra (L. I⁴, R. I³—R. II³, L. II⁴, IV)
- Olson*, Algebra med plani-
metri och stereometri för
latingymnasiet II ... (L. II³, L. III⁴)
- Asperén*, Geometri (2⁴—3⁴, 4—IV)

- Hagström*, Proportionslärans
tillämpning på plangeome-
trien ..... (I³—IV)
- Tham*, Planimetri ..... (I³—IV)
- Hedström och Rendahl*, Tri-
gonometri ..... (R. II³, R. IV)
- Hedström och Rendahl*, Tri-
gonometri för latinlinjen... (L. IV)
- Josephson*, Rymdgeometri... (IV)

Klass o. ring	Klass o. ring
<i>Collin</i> , Analytisk geometri ..... (R. II ³ , R. IV)	* <i>Logaritmtabeller av Lindman</i> ..... (IV)
<i>Hedström och Rendahl</i> , Logaritmtabeller..... (I ³ —IV)	* <i>Rydberg</i> , Mat. uppgifter i studentskrivningarna..... (II ³ —IV)

Biologi.

<i>Bohlin</i> , Zoologi (1 ⁴ —3 ⁴ , 1 ⁵ —2 ⁵ , 4—5)	<i>Krok och Almqvist</i> , Svensk flora I..... (1 ⁴ , 1 ⁵ —2 ⁵ , 4—6)
<i>Bohlin</i> , Botanik (1 ⁴ —3 ⁴ , 1 ⁵ —2 ⁵ , 4—6)	<i>Falck</i> , Växternas byggnad och liv ..... (I ³ , L. II ⁴)
<i>Bohlin</i> , Hälsolära ..... (6)	<i>Böös och Falck</i> , Kryptogamer ..... (II ³ , L. III ⁴)
<i>Almqvist—Anderson</i> , Zoologi I..... (L. I ⁴ , IV)	<i>Ekman—Sefve</i> , Utvecklingslära och ärftlighetslära ..... (I ³ , L. II ⁴)
<i>Almqvist—Anderson</i> , Zoologi II..... (II ³ , III—IV)	
<i>Forsell—Skärman</i> , Lärobok i botanik..... (IV)	

Fysik.

<i>Hellsten</i> , Experimentell fysik och astronomi ..... (2 ⁴ —3 ⁴ , 4—6)	* <i>Rydberg</i> , Uppg. av mek. och fysikaliskt innehåll, givna i de skriftliga avg.-examina ..... (R. II ³ —R. IV)
<i>Moll—Rudberg</i> , Lärobok i fysik ..... (R. I ³ —R. IV)	* <i>Almén</i> , Fysikaliska problem (R. II ³)
<i>Moll—Rudberg</i> , Lärobok i fysik, förkortad upplaga... (L. I ³ —L. IV)	

Kemi och geologi.

<i>Johansson och Magnusson</i> , Kemi och geologi för real- skolan. Häfte I—III ..... (5—6)	* <i>Bodman</i> , Laborationer i kemi för gymnasiet ..... (R. II ³)
<i>Abenius</i> , Oorganisk kemi (R. IV)	* <i>Johanson</i> , Kvalitativ kemisk analys ..... (R. II ³)
<i>Moll—Starck</i> , Lärobok i kemi för gymnasiet ..... (R. I ³ —R. II ³ , L. II ³ —L. III ⁴)	

Teckning.

<i>Henriques</i> , Lärobok i geo- metrisk ritning ..... (4—IV)	* <i>Sjöswärd</i> , Mönsterteckning (2—IV)
* <i>Persson</i> , Gamla italienska, holländska, persiska m. fl. mönster ..... (4—IV)	* <i>Becker</i> , Mönsterbok för handtryck ..... (2—IV)
	* <i>Boberg</i> , Stockholmsbilder (III—IV)

Musik och sång.

Klass o. ring	Klass o. ring
<i>Assar m. fl.</i> , Normalsångbok för högre allm. läroverk, 1:a saml. .... (1—2)	* <i>Lund och Lagergren</i> : Orgelskolor.
Svenska skolkvartetten, 1:a saml. .... (3—IV)	* <i>Kayser och Czerny</i> : Etudeverk.
*Svenska skolkvartetten, 2:a saml. .... (3—IV)	* <i>Back, Mendelsohn, m. fl.</i> : Orgel- stycken.
* <i>Tegnér</i> , Unga röster ..... (3—IV)	* <i>Pleyel, Mazas</i> : Duetter.
* <i>Tegnér</i> , Sjung, Svenska folk! (3—IV)	* <i>Haydn</i> : Fiolsonater.
* <i>Henning och Sitt</i> : Fiolskolor.	*Klassische Stücke (Edition Peters).
* <i>Bocklet</i> : Pianoskola.	*Das Haus orchester (Collection Littolff) m. m.
	<i>Dotzauer</i> : Celloskola.

Slöjd.

*Nääs modellserie för pedagogisk snickerislöjd ..... (2—5)

Följande nya läroböcker hava införts under läsåret: i ring II³ och L. III⁴ J. Swedberg, Geografi för det differentierade gymnasiet, första delen; i ring II³ och L. III⁴ samt succ. i III³ och L. IV⁴ H. Larsson, Logik i stället för J. J. Borelius och J. Strömberg, Lärobok i den formella logiken, samt G. Böös och K. Falck, Kryptogamer, lärobok i botanik för gymnasiets näst högsta ringar; i ring L. II³ och L. III⁴ samt succ. i L. III³ och L. IV⁴ Hj. Olson, Algebra med planimetri för latingymnasiet, andra delen, i stället för J. S. Hedström och S. Rendahl, Algebra för gymnasiet; i ring R. I³ samt succ. i R. II³ och R. III³ T. Moll, lärobok i kemi för realgymnasiet, omarbetad av G. Starck, i stället för W. Abenius, Elementär lärobok i kemi; i ring L. II³ och L. III⁴ samt succ. i L. III³ och L. IV⁴ T. Moll, Lärobok i kemi för realgymnasiet, omarbetad av G. Starck, del I.

Följande nya läroböcker skola införas från början av höstterminen 1931: i kl. 4⁴ H. Steen, Jesu förkunnelse och kristen tro; i kl. 1⁵ och 1⁴ samt succ. i följande klasser E. Liedgren, Tids- och livsbilder ur kristendomens historia i stället för Hj. Holmqvist, Bilder ur kyrkohistorien, religions- och missionshistorien; i kl. 1⁵ och 1⁴ samt succ. i kl. 2⁵ och 2⁴ S. Lide, Tysk nybörjarbok i stället för Calwagen—Nordgren, Tysk elementar- och läsebok; i ring L. I⁴ samt succ. i L. II⁴ Hj. Olson, Algebra med planimetri och stereometri för latingymnasiet, första delen i stället för J. S. Hedström och S. Rendahl, Algebra för gymnasiet.

Övriga meddelanden om undervisningsarbetet.

Till gemensam morgonbön, som förrättats omväxlande av de i kristendom undervisande lärarna i närvaro av rektor, hava lärjungarna samlats kl. 7,⁴⁵ f. m.

Konfirmationsundervisning har meddelats av lektor Steen åt inalles 25 lärjungar ur kl. 1^a, 3^a, 4—5 och ring I³, L. I⁴—L. II⁴ under tiden 22 september till 20 februari.

Följande studieresor hava under läsåret företagits av lärjungarna i nedan nämnda avdelningar: i ringarna L. III⁴, L. II⁴, L. I⁴, I³ och kl. 4—6, 2^a—3^a till Göteborg, i kl. 6, ring. L. I⁴ och I³ till Vargön (besök å pappersbruket), i ring II³ och L. III⁴ till Trollhättan (besök å kraftverket), ring IV till Skara, Varnhem och Läckö.

8. Bortval av ämnen enligt § 7 i (nya) läroverksstadgan har icke förkommit under läsåret.

Befrielse från deltagande i undervisningen i teckning har beviljats vissa lärjungar inom klasserna 5 och 6 (se mom. 6). Ingen lärjunge i realskolans fyra nedre klasser eller gymnasiets två lägre ringar har åtnjutit sådan befrielse. Teckning har bortvalts av 2 gossar i ring L. IV. Under vårterminen har en flicka å gymnasiet på grund av ögonsvaghhet varit befriad från teckning.

Från deltagande i undervisningen i musik hava på grund av målbrott eller bristande musikalisk begåvning varit befriade, under höstterminen: 82 gossar och 7 flickor i realskolan, 67 gossar och 18 flickor å gymnasiet; under vårterminen: 101 gossar och 10 flickor i realskolan, 66 gossar och 18 flickor å gymnasiet.

Från deltagande i undervisningen i gymnastik hava på grund av sjukdom, allmän svaghet eller andra giltiga skäl varit befriade, under höstterminen: 8 gossar och 3 flickor i realskolan, 21 gossar och 8 flickor å gymnasiet, under vårterminen: 11 gossar och 3 flickor i realskolan, 20 gossar och 11 flickor å gymnasiet.

Från deltagande i idrott och friluftsvksamheten hava varit befriade, under höstterminen: 6 gossar och 2 flickor i realskolan, 11 gossar och 8 flickor å gymnasiet, under vårterminen: 11 gossar och 2 flickor i realskolan, 14 gossar och 10 flickor å gymnasiet.

I fråga om undervisningen i manlig och kvinnlig slöjd hänvisas till mom. 6.

Från deltagande i hushållsgöromål hava 2 flickor i kl. 3^a befriats.

Kap. II. Lärare och övriga befattningshavare.

Lärare.

9. Ämneslärarinnan, fru Karen Sobel har på egen begäran beviljats avsked från den 1 september 1930.

Fru Sobel, som tjänstgjort vid läroverket från början av höstterminen 1926

i egenskap av vik. lektor och extralärare samt från den 1 april 1929 såsom ordinarie ämneslärarinna, har visat sig vara en synnerligen energisk, duktig och kunnig lärare.

För det nitiska och samvetsgranna arbete, fru Sobel nedlagt här, bringas henne läroverkets varma tack.

Kungl. Maj:t har den 16 oktober 1930 föreskrivit, att den sålunda lediga ämneslärarinnetjänsten skall i vederbörlig ordning tillsättas, dock att med åtgärder för tjänstens tillsättande må anstå tillsvidare intill utgången av juni månad 1931.

En adjunktstjänst har nyinrättats vid läroverket från den 1 juli 1930. Till innehavare av densamma med tillträde den 1 februari 1931 har utnämnts fil. kandidaten N. G. R. Björkman.

Adjunkt Björkman har om sig lämnat följande biografiska uppgifter:

Nils Gustaf Ragnar Björkman, född $20/7$ 1883 i Billinge, Malmöhus län, son till kyrkoherden Nils Andreas Björkman och hans maka Agnes Elvira Charlotta Friberg, avlade studentexamen vid Lunds högre allmänna läroverk $30/5$ 1901, filosofie kandidatexamen i Lund $31/5$ 1907, kompletterade denna examen $15/12$ 1916 och $13/5$ 1917, genomgick provårskurs vid Stockholms Norra Latinläroverk höstterminen 1917; tjänstgjorde som e. o. lärare vid Eslövs läroverk för gossar läsåret 1905—1906, som vik. förste lärare vid högre folkskolan i Ulricehamn 1908—1909, som e. o. lärare vid högre allmänna läroverket i Falun 1909—1911, som rektor vid Hedemora samskola 1911—1913 och höstterminen 1913, som vik. lektor vid högre allmänna läroverket i Karlskrona $12/2$ —vårterminens slut 1914, som medarbetare i Blekinge Läns Tidning under senare hälften av år 1914 samt i Lunds Dagblad $7/1$ 1915— $29/1$ 1917, som vik. adjunkt vid högre allmänna läroverket i Skara $9/1$ — $18/4$ 1918, som e. o. lektor vid folkskoleseminariet i Umeå 1918—1921 samt höstterminen 1921, som vik. adjunkt vid högre allmänna läroverket i Halmstad $4/3$ — $12/4$ och $4/5$ — $21/12$ 1922, som e. o. lärare eller vik. adjunkt vid samrealskolan i Ängelholm 1923—1931, som biträde å rektorsexpeditionen vid samma skola $1/10$ 1923— $1/4$ 1931, som vik. rektor vid samma skola $26/10$ — $30/10$ 1923 samt under rektors semesterledighet åren 1924—1930. Utnämnd till adjunkt i modersmålet, historia med samhällslära och geografi från och med den 1 februari 1931 vid högre allmänna läroverket i Vänersborg.

Tjänstledighet har åtnjutits:

10.

av adjunkten O. Rydholm under hela läsåret för sjukdom,
av ämneslärarinnan Karen Sobel från höstterminens början t. o. m. den 31 augusti för enskilda angelägenheter,

av lektorn N. J. Wahlén från den 12 till den 29 september samt från den 27 april till den 2 maj för enskilda angelägenheter,

av adjunkten P. S. Carlsson från den 13 september till vårterminens slut för sjukdom,

av adjunkten N. G. R. Björkman från den 1 februari till läsårets slut för fortsatt tjänstgöring vid samrealskolan i Ängelholm (under tiden 9—14 februari för sjukdom),

Semester åtnjöts av rektor E. M. Lundberg från den 16 juni till den 30 juli.

Förordnade hava varit:

adjunkten N. A. Urelius från den 16 juni till den 30 juli såsom vik. rektor,
 ämneslärarinnan Emmy H. A. Helander under läsåret såsom tillsyningslärare,
 fil. mag. med provår S. T. Mällberg under hela läsåret såsom vikarie för
 adjunkt Rydholm,
 fil. mag. med provår Karin M. H. Hall från höstterminens början till den
 31 augusti såsom vikarie för fru Sobel samt från den 1 september till höst-
 terminens slut såsom vikarie å ledig ämneslärarinnetjänst,
 fil. mag. med provår N. W. W. Flensburg från höstterminens början till
 den 31 januari såsom vikarie å nyinrättad adjunktstjänst samt från den 1
 februari till läsårets slut såsom vikarie för adjunkten N. G. R. Björkman,
 utn. adjunkten N. M. Månsson, fil. magistrarna med provår G. B. Gustafsson,
 H. A. F. Dahl och K. M. N. Larsson samt fil. mag. utan provår Karin
 M. M. Schultz under hela läsåret såsom extralärare,
 fil. mag. utan provår F. Almén från den 13 september till läsårets slut
 såsom vikarie för adjunkten P. S. Carlsson,
 adjunkterna C. B. V. Nilsson, I. V. Reimers och N. M. Månsson från den
 12 till den 29 september samt från den 27 april till den 2 maj såsom gemen-
 samma vikarier för lektorn N. J. Wahlén,
 fil. mag. med provår Ebba S. L. Rydberg under vårterminen såsom vikarie
 å ledig ämneslärarinnetjänst,
 f. d. teckningslärarinnan fru Märta Wahlén under läsåret såsom biträdande
 teckningslärare,
 ex. gymnastiklärarinnan Gerda Ch. Åstrand under läsåret såsom gymnastik-
 lärare för läroverkets kvinnliga lärjungar,
 slöjdläraren E. Tössberg under läsåret såsom slöjdlärare,
 handarbetslärarinnan Ulla B. M. von Sydow under läsåret såsom lärarinna
 i slöjd för flickor,
 skolkökslärarinnan Hedvig S. A. A. Palmgren under läsåret såsom lära-
 rinna i hushållsgöromål.

11. Den 1 maj 1931 var en ämneslärarinnetjänst ledig vid läroverket.
12. Följande förändringar hava under vårterminen gjorts i den för höstterminen gällande arbetsordningen:
  - lektorn H. Armini har undervisat i historia i kl. 5 i st. för i kl. 3⁴,
  - ämneslärarinnan Emmy H. A. Helander har undervisat i modersmålet, tyska och geografi i kl. 1⁵ a i st. för i samma ämnen i kl. 1⁵ b,
  - fil. mag. G. B. Gustafsson har undervisat i historia och geografi i kl. 2⁵ i stället för samma ämnen i kl. 1⁴,
  - fil. mag. H. A. F. Dahl har undervisat i matematik i kl. 1⁵ a i st. f. i kl. 1⁵ b,
  - fil. mag. K. M. N. Larsson har undervisat i modersmålet, tyska, geografi och matematik i kl. 1⁵ b i st. f. i samma ämnen i kl. 1⁵ a samt i historia i kl. 3⁴ i st. f. i samma ämne i kl. 5.

Kap. III. Lärjungarna.

Antal och fördelning.

13.

	Klasser eller ringar	A n t a l l ä r j u n g a r							
		Höstterminen				Vårterminen			
		För terminen närvarande lärjungar		För terminen frånvarande lärjungar		För terminen närvarande lärjungar		För terminen frånvarande lärjungar	
		Man- liga	Kvinn- liga	Man- liga	Kvinn- liga	Man- liga	Kvinn- liga	Man- liga	Kvinn- liga
<i>Realskola.</i>									
6-årig realskola ...	4 ⁶ —6 ⁶	78	—	—	—	76	—	—	—
5-årig realskola ...	1 ⁵ —2 ⁵	58	26	—	—	56	26	—	—
4-årig realskola ...	1 ⁴ —3 ⁴	14	33	—	—	14	34	—	—
<i>Latingymnasiet.</i>									
4-åriga gymnasiet	I ⁴ —IV ⁴	53	27	—	—	54	27	—	—
3-åriga gymnasiet	I ³ —II ³	5	11	—	—	5	11	—	—
<i>Realgymnasiet.</i>									
4-åriga gymnasiet	IV ⁴	17	2	—	—	15	2	—	—
3-åriga gymnasiet	I ³ —II ³	33	5	—	—	33	5	—	—
Summa		258	104	—	—	253	105	—	—

Förteckning över de lärjungar, som efter att hava genomgått läroverkets 14. högsta klass under kalenderåret 1930 avlagt godkänd realskolexamen:

a) under vårterminen:

<i>Dahlgren, Sten Åke Fredrik</i>	}	till härvarande läroverks gymnasium,	
<i>Friberg, Karl Gustaf Sixten</i>			
<i>Paulsson, Per Sölve</i>			
<i>Rommel, Karl Olof</i>			
<i>Rudberg, Nils Jonas Edvard</i>			
<i>Simonsson, Evert</i>			
<i>Wikman, Karl Ingvar</i>	}	till fabriksrörelse,	
<i>Andersson, Klein Olof Rudolf</i> ...			
<i>Carlsson, Curt Richard</i>			” ”
<i>Eckfeldt, Karl-Erik Ingmar</i>			utan att dylik uppgift lämnats,
<i>Johansson, Karl Gunnar</i>			” ” ” ” ”
<i>Larsson, John Harry</i>			till hantverksrörelse,
<i>Nilsson, Nils Sture</i>			” lantbruk,
<i>Olausson, John Karl Ernfrid</i> ...			” gymnasium vid annat allmänt läroverk,
<i>Sinclair, Nils Gunnar</i>			” fabriksrörelse.

b) under höstterminen:
ingen.

Förteckning över de lärjungar, som efter att hava genomgått läroverkets 15. fjärde ring under kalenderåret 1930 avlagt godkänd studentexamen:

a) under vårterminen:

Å realgymnasium:

Berrman, Gösta Alfred Josef ..... utan att dylik uppgift lämnats,
Broberg, Inge Martin Adolf ..... till Tekniska Högskolan,
Flock, Ossian Valter ..... „ Handelshögskolan i Göteborg,
Gustafsson, Erik Gustaf Lennart ... „ Göteborgs handelsgymnasium,
Hult, Erik Gustaf ..... „ Handelshögskolan i Göteborg,
Johansson, Torsten Ludvig ..... „ Uppsala Universitet (jur. fak.),
Lundberg, Erik Gustav ..... „ Tekniska Högskolan,
Olson, Gunnar Robert ..... „ ” ”
Olsson, Gunnar Allan ..... „ fabriksrörelse,
Svensson, Olof ..... „ målarskola,
von Hall, Aina Hedvig Anna ..... utan att dylik uppgift lämnats,
Svensson, Anna Sonja ..... till Göteborgs handelsgymnasium.

Å latingymnasium A:

Adern, Sven ..... utan att dylik uppgift lämnats,
Berggren, Erik Axel Anders ..... till Göteborgs Högskola,
Cedergren, Stig Erik ..... „ Uppsala Universitet (jur. fak.),
Forsberg, Viktor Harry ..... utan att dylik uppgift lämnats,
Hansson, Gustaf Håkan ..... till Göteborgs Högskola,
Lingner, Björn August Hampus ... utan att dylik uppgift lämnats,
Johansson, Axel Valfrid ..... till Göteborgs Högskola,
Sandberg, Nils Vilhelm ..... „ ” ”
Vängerstedt, Bror Isidor Afzelius ... „ ” ”
Härnelius, Gunborg Maria Emerentia „ Lunds Universitet (fil. fak.).

Å latingymnasium B:

Bergström, Torsten Sven Nils ..... till tandläkareinstitutet,
Detter, Ture Albert ..... „ Stockholms Högskola (jur. fak.),
Ekblom, Sven Lauritz ..... „ militäryrket,
Gustafsson, Lars Gunnar ..... „ kontorsverksamhet,
Hartvig, Per Åke ..... „ Uppsala Universitet (jur. fak.),
Helleberg, Per Erik Abraham ..... „ ” ” ” ” ”
Kaltofen, Charles Erik Robert ..... utan att dylik uppgift lämnats,
Lindell, John Sigfrid Sören ..... till fabriksrörelse,
Colleen, Jenny Birgitta ..... „ kontorsverksamhet,

Engström, Helfrid Dagny Ingegärd till Gymnastiska Centralinstitutet,
Lundqvist, Rut Anna Brita ..... „ tandteknikeryrket,
Sjögren, Sigrid Anna Klara ..... „ apotekaryrket.

b) under höstterminen:

Å realgymnasium:

Carlsson, Hans Gustaf (Gösta)..... utan att dylik uppgift lämnats,
Gretve, John Oscar Holger ..... till Uppsala Universitet (med. fak.).

Å latingymnasium A:

Holmqvist, Bertil Ivar Daniel ..... till Göteborgs Högskola.

Tid för lärjungarnas hemarbete läsåret 1930—1931: 16.

Antalet hemläxor har under läsåret i allmänhet varit:

å gymnasiet: till måndagar 2—4, till övriga dagar 3—5,

i realskolan: till måndagar 0—3, till övriga dagar 2—4.

Överläsningstiden pr vecka har i gymnasiet varit omkring 6—23 timmar,
i realskolan omkring 4—12 timmar.

Den tid, som erfordrats för utarbetande av de skriftliga arbetena i hemmet har varit:

för en svensk uppsats: å gymnasiet omkring 3—6 timmar, i realskolan 2,^s
—4 timmar,

för en latinsk översättning: omkring 4—5 timmar,

för en tysk översättning: å gymnasiet omkring 2,^s—4 timmar, i realskolan
2—3 timmar,

för en engelsk översättning: omkring 3 timmar,

för ett matematiskt arbete: omkring 3—5 timmar,

för ett fysikaliskt arbete: omkring 5—6,^s timmar.

Andra uppgifter angående lärjungarna.

Den i förra årsredogörelsen omnämnda skolsparkasseverksamheten har under läsåret fortsatts och omfattat klasserna 1⁴, 3⁴, 1⁵ b, 1⁵ a, 2⁵, 4⁶, 5⁶ och ring L. II⁴. Lärjungarna hava i regel en gång i veckan inlagt sina sparpengar i bössorna, insättning i banken har skett en gång i månaden. Sammanlagt har under tiden 15 maj 1930 till 14 maj 1931 insatts 537 kr. 98 öre (42 kr. 89 öre av kl. 1⁴, 4 kr. 53 öre av kl. 3⁴, 126 kr. 7 öre av kl. 1⁵ b, 74 kr. 26 öre av kl. 1⁵ a, 155 kr. 66 öre av kl. 2⁵, 64 kr. 57 öre av kl. 4⁶, 69 kr. av kl. 5⁶ och 1 kr. av ring L. II⁴). För samtliga lärjungarna utgör kapitalbehållningen 7,743 kronor 79 öre. Sparpremie läsåret 1930—1931: 101 kr. 62 öre.

Ur kamratlivet.

Vid läroverket finnas 5 lärjungeföreningar: 1) Gymnasistföreningen Runa med 45 medlemmar. 2) Vänersborgs läroverks idrottsförening med 70 medlemmar. 3) Scouterna med 25 medlemmar. 4) Kristliga gymnasistförbundet med 40 medlemmar. 5) Lokalavdelning av Ungdomens Röda Kors med 57 medlemmar.

Stipendier, premier och understöd.

17. Under läsåret 1929—1930 hava till lärjungarna utdelats stipendier, premier och understöd enligt följande uppställning.

	Antal lärjungar, som erhållit		Utbetalt belopp		Summa kr.
	Stipendier	Premier eller understöd	Stipendier kr.	Premier eller understöd kr.	
Realskolan	13	19	735: —	134: —	869: —
Latingymnasiet ...	9	25	825: —	227: 40	1,052: 40
Realgymnasiet ...	8	13	1,130: —	188: 25	1,318: 25
Summa	30	57	2,690: —	549: 65	3,239: 65

Kap. IV. Boksamlingar, undervisningsmaterieil och donationer m. m.

Läroverkets bibliotek

18. har under läsåret hållits öppet tisdagar kl. 11,²⁵—11,⁵⁵ och onsdagar kl. 2,³⁵—3,⁵ samt andra tider efter överenskommelse.

Under tiden $\frac{1}{5}$ 1930— $\frac{30}{4}$ 1931 har bokbeståndet ökats med 180 verk i 243 band.

Antalet utlånade band har under samma tid utgjort 280 st., därav 71 stycken förmedlade från andra bibliotek.

Antalet låntagare uppgick till 72 personer, därav 10 lärare och 45 elever vid läroverket samt 17 andra personer.

De viktigaste nyförvärven under nämnda tid hava utgjorts av:

a) genom *gåvor* erhållna:

Av Kungl. Skolöverstyrelsen eller annan statsmyndighet:

Fortsättning på förut erhållna publikationer samt dessutom Statens offentliga utredningar, 3 bd.

Av Kungl. Vetenskapsakademien:

Fortsättning på förut erhållna publikationer.

Av resp. förläggare: Klefbeck, Vår kristna tro. Liedgren, Tids- och livs-

bilder ur kyrkans historia, II. Runeberg, Älgskyttarne (Skrifter utg. av Modersmållärarnas förening, n:r 36). Snoilsky, Dikter i urval; med förklarande noter av Kökeritz. Strindberg, Mäster Olof (Svenska förf. i urval, n:r 14). Homeros, Odysseen, 6:e sången, utg. av K. Thunell. Moderne deutsche Kurzgeschichten. Lindqvist och Pollak, Deutsche Vergangenheit und Gegenwart. Herdin, English Reading. Redin och Ernlöv, England and the English as seen by Englishmen. Segerström, Old things and new. D:o, Modern short stories. Collin, Morceaux choisis de littérature française. Frisch, Rom, forntidens världsstad. Grimberg, berättelser och bilder ur vårt folks historia. D:o, Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges. Hildebrand-Vessberg, Svensk stats- och samhällskunskap för realskolor. D:o, Svensk stats- och samhällskunskap för gymnasiet. Odhner-Westman, Lärobok i fäderneslandets historia och samhällslära, III. Schartau, Forntiden och medeltiden, svensk historisk läsebok för real- och flickskolor. Nelson och Westin, Lärobok i geografi. Olsson, Lärobok i geografi för gymnasiet, I, II. Ohlson, Natur och människor, IV. Swedberg, Geografi för det differentierade gymnasiet. Berg—Hagström, Räknelära. Collin, Trigonometri för latin-gymnasier och folkskoleseminarier. D:o, Trigonometri för realgymnasier. Foghammar, Räknetabeller. Ohlson, Funktionslära och plan analytisk geometri. Wahlgren, Funktionsteori och analytisk geometri. Wetterwik, Matematiska uppgifter i de skriftliga realskolexamina. Zachrisson, Exempel till funktionsläran och analytiska geometrien. Malmborg, Övnings- och lärobok i fysik för realskolan. D:o, Lärobok i astronomi. Inghe—Magnusson, Kemi för realskolan, II. Inghe, Laborationsövningar i kemi för realskolan. Moll—Starek, Kemi för realskolan, II. Bohlin, Människokroppen och hygien. D:o, Ärtlighetslära med eugenik. Broman, Rygggradsdjurens byggnad. Böös och Falck, Kryptogamer. Ekman och Sterner, Djur- och växtgeografi. Hammarsten—Pehrson och Sefve, Zoologi för det differentierade gymnasiet. Från kunskapens fält, 5 häften.

Av resp. författare eller utgivare: Nilsson-Cantell, Thoracic Cirripedes, collected in 1925—1927. Kjellberg, Kärnväxternas ståndorter och utbredning i Västergötland. Kjellström, Folkuniversitetet. Fabriks- och hantverksföreningen i Vänersborg. Vänersborgs Söners Gille, Minnesskrift 1905—1930. Nationernas förbunds organisation och verksamhet. Asplund, Inträdesprov i räkning och modersmål, givna vid inträdesprövningarna till första klassen, 2 häften. Årsböcker i svensk undervisningshistoria, 4 h.

Av läroverksadjunkten M. Månsson: Der Sinn und Wert des Lebens.

Av ingenjör Gunnar Hæger: Nya Testamentet på japanska.

Av Universitetsbiblioteket i Uppsala: Gustaf Björklund, Skrifter.

Av apotekare C. G. Bergqvist: 26 band i skilda ämnen.

Av Västgöta nation i Uppsala: 19 akademiska avhandlingar samt en del annat akademiskt tryck.

Av Västgöta nation i Lund: Lunds universitets katalog vårterminen 1931.

b) Bland *inköpta* arbeten märkas:

Dahl, Bokens historia. Svensk bokkatalog 1876—1885; 1886—1895; 1896—1900. Bang, De stora väckelserörelserna. Joelsson, Barnens morgondakt, II och III. P:son Nilsson, Primitiv religion. Nyström, Biblisk ordbok. Rodhe, Svenska kyrkan vid sekelskiftet. Söderblom, I Ansgars spår. De apokryfiska böckerna. Ahlberg, De filosofiska grundproblemen. Kirkegaard, Enten — Eller. Lange, Materialismens historia. Nietzsche, Sålunda talade Zarathustra. Nordau, Konventionella nutidslögner. Pascal, Tankar och smärre skrifter, översättning av Hejll. Schopenhauer, Världen som vilja och föreställning. Spranger, Ungdomsårens psykologi. De Brun, Minnen från Maria skola och Södra latin. Feuk, Minnen från Lunds katedralskola. Kruse, Brummerska skolans historia. Lilius, Skolpedagogikens huvudfrågor. Lilljebjörn, Skolminnen. Lundén, Bidrag till Gävle skolas historia, I. Svedelius, Tänkt och talat om pojkar och pedagoger. Vessberg, Skolminnen från gamla Södermalm. Wijkmark, Från Nya Elementarskolans ungdomstid. Bladin, Min första svensk-tyska ordbok. Hellquist, Det svenska ordförrådets ålder och ursprung. Kock, Tysk-svensk ordbok. Lhomond-Holzer, Urbis Romæ viri illustres. Munthe, Kortfattad spansk språklära. Reinskou, Norsk Grammatikk for Svensker. Stolz-Schmalz, Lateinische Grammatik. Attorps, Pelle Molin. Blanck, Geijer i England. Brandes, Hovedstrømninger i det 19:e Aarhundredes Litteratur. Lamm, Johan Gabriel Oxenstierna. Lindskog, Euripides. Malm, Diktarvärld och verklighet hos Birger Sjöberg. Nilsson, Thomas Thorild. D:o, Tre fornnordiska gestalter. Schück och Warburg, Illustrerad svensk litteratur, 3:e uppl. Aischylos, Orestien. Bengtsson, Legenderna om Babel. Egil Skallagrimssons saga, översatt av Per Wieselgren. Euripides, Hippolytos. Hansson, Ola, Efterlämnade skrifter i urval. Rostand, Cyrano de Bergerac. Schwartz, Arbetet adlar mannen. Strindberg, Påsk. D:o, Tjänstekvinnans son. Vergilius, Sagan om Aeneas, svensk tolkning av J. Bergman. Zilliacus, Grekisk lyrik. Blossfeldt, Konstformer i naturen. Woolley, Ur och syndafloden. Almquist, Världshistorien, II: 1 och II: 2. Carlyle, Den franska revolutionen. Chledowski, Barocktidsmänniskorna i Rom. D:o, Hovet i Ferrara. D:o, Renässansmänniskorna i Rom. D:o, Rokokomänniskorna i Rom och Italien. Grimberg, Berättelser och bilder ur vårt folks historia alltifrån 1400-talet. D:o, Världshistoria I—IV. Herre och Arne, Världshistoria, den nyaste tiden 1890—1925. Böttiger, Självbiografiska anteckningar. Lenard, Grosse Naturforscher. Bergström, Lärobok i geografi för folkskolan. Cohrs' atlas över Sverige. Linné, Ungdomsresor. Svenungsson, Hjärtum, en sockens beskrivning. Sverige, geografisk beskrivning, I. Wohlin, Det moderna Sydamerika. Uppfinningarnas bok, bd 4 och 9. Blomberg,Handledning för gymnastik-, lek- och idrottsundervisningen vid folkskolor och seminarier. Hansen, Bevægelses- og Stillingsgymnastik. Junker, Höhere Analysis. Malmqvist, Föreläsningar i matematik. Rendahl

och Söderborg, Astronomi. Chwolson, Lehrbuch der Physik. Grimsehl, Lehrbuch der Physik. Kohlrausch, Lehrbuch der praktischen Physik. Halden, Svenska jordarter. Bolin och Gustaver, Lärobok i kemi för folkskoleseminarier och praktiska skolor. Brandstätter, Chemische Schulversuche. Büttner, Chemisches Experimentierbuch. Ramberg, Den kemiska analysens teori. Widman, Organisk kemi. Cornish, De levande djuren på jorden. Lucanus, Die Räthsel des Vogelzuges. Strasburger, Das kleine botanische Praktikum.

Lärjungebiblioteket.

Detta består av två avdelningar, av vilka den ena är inrymd i samma lokal som det övriga biblioteket och har hållits tillgänglig på samma tider som detta. Den andra delen förvaras i ett provisoriskt inrett rum i gymnastikbyggnaden och utgöres huvudsakligen av uppslagsböcker. Dessa böcker hava varit tillgängliga onsdagar och fredagar kl. 5—6 e. m. under tillsyn av eleven i R. IV Alfred Andersson samt andra tider efter anmälan hos vaktmästaren, som ägt att lämna ut nyckeln till bokskåpet.

För nyanskaffning till lärjungebiblioteket har erhållits ett statsanslag av 1,300 kr.

Nyförvärven utgöra 151 verk i 183 band, och antalet för hemlån utlämnade band har utgjort 1649 st. Samtidigt hava avskrivits 3 verk i 3 band, samtliga emedan de varit mycket slitna eller defekta.

Nyförvärven hava utgjorts av:

a) genom *gåvor* erhållna:

Av Kungl. Skolöverstyrelsen: Bergqvist, Sveriges ungdomsskolor.

Av läroverksadjunkten M. Månsson: Böök, Den romantiska tidsåldern i svensk litteratur. Ekmark, Läsebok till allmänna historien, II. Sandström, Natur och arbetsliv i svenska bygder, I. Keller, Drei Novellen. Ludwig, Der Erbförster. Eliot, Silas Marner. Homeros, Odyssee, In der Übersetzung von I. H. Voss.

Av studenten Olov Svensson: Hollm, In der Kommendanten—Kajüte. Askew, Alice and Claude. Bindloss, The Owl Taxi. Scotl, The lady of the lake.

Av resp. utgivare: På skidor, årg. 1931. Svenska kryssarklubbens årskrift 1930.

b) *inköpta* arbeten:

Petit Larousse. Kunskap, universitet för alla, 5 bd. Svensk studentkalender 1930. Död och bragd. Brilioth, Ansgar, Sveriges apostel. Nilsson, Martin P:son, Olympen. Ahlberg, Filosofiens historia. Landtman, Immanuel Kant. Larsson, Hans, Filosofiens historia. Lilie, Hur skall jag tala och skriva. Lindgren, Dansk och norsk grammatik. Barr, Bellman. Bergh, Modern italiensk litteratur. Böök, Fem porträtt. Gagner, Svenska författare,

deras liv och verksamhet. Montelin, Världslitteraturens historia, I. Sylwan och Bing, Europas litteraturhistoria. De Geer, Storm i ett vattenglas. Karlfeldt, Hösthorn. Lieberath, Pojkarna på Hornborga. Schröder, Från brukskontor och timmerskog. D:o, Jaktminnen från fjäll och sjö. Sjöberg, Fridas andra bok. Björnson, Folklivsberättelser. Burroughs, Tarzanböckerna, 10 bd. Kipling, Djungelboken. Leighton, Malaitas hemlighet. Mann, Huset Buddenbrook. Thackeray, Världsmarknaden. Lide, Deutsche Dichter der Gegenwart. Remarque, Im Westen nichts neues. Redin och Ernolv, England and the English as seen by Englishmen. Walpole, Jeremy. De viris illustribus. Barnbiblioteket Saga, bd 1, 2, 5, 6, 7, 17, 87. Jerring, Goddag, flickor och pojkar. Lundgren, Musikaliskt reallexikon. Norlind, Allmän musikhistoria. Lange, Egyptiska myter och sagor. Barton, Bernadottes underbara levnad. Forsell, Marie Louise, I Stockholm och på sommarnöje 1849—1852. Hagberg, Av Vasarnas ätt. Hallendorff, Från Karl XV:s dagar. Hjertén, Vålnaden på Palatinen. Lundh—Eriksson, Sveriges prinsessor. Mikusch, Mustafa Kemal. Sjögren, Allmän världshistoria. Sjögren, Svensk historia. Söderhjelm, Den franska revolutionen. Haglund och Ångström, Andrée, mannen med vilja och mod. Leche—Lövgren, Ellen Key. Schück, Olaus Petri. Andrée, Strindberg och Frænckel, Med Öرنen mot polen. Beebe, Galapagos, de förtrollade öarna. Berge, Pärlfiskaren. Hedin, Gobiökens gåtor. Karsten, Bland huvudjägare och soldyrkare i Sydamerika. Jonasson, Ekonomisk geografi. Larson, Mongoliet och mitt liv bland mongolerna. Lindroth, Island, motsatsernas ö. Melin, I Amazonas urskogar. Mjöberg, De tusen templens ö. Moberg, Äventyrens land. Molin, Landskapskynnen. Mörne, De äventyrliga vägarna. Nihlén, Under rutat segel. von Otter, Som officer och storviltjägare i Turkana. Skoog och Thedin, Dalsland. Wikberg, Den första världsomseglingen. Wikberg, Nordiska polarfarare. Wikberg, Stora upptäcktsresande. Brandt, Silket som natur- och konstprodukt. Harrison, Automobilens ABC. Kallstenius, Handbok i oljemålning. Nyblom, Handbok i akvarellmålning. Sjöberg, Signalen i samfärdselns tjänst. Sörlin, Kautschuken, dess odling, användning och kommersiella betydelse. Moberg, Några råd till unga gymnastikledare. Thulin, Lärobok i gymnastik, I. Lönnqvist, Hur man beräknar ytor och avstånd. Lönnqvist, Hur man lär sig geometri. Sörlin, Jorden och livet. Eriksson, Havet och livet. Ångström och Lundmark, Världsrymden och livet. Trägårdh, Djurvärlden och människan. Sörlin, Växtvärlden och människan. Högdahl, Naturskydd i Sverige. Sefve, Liv och materia. Jeans, Universum omkring oss. Strömgren, Astronomiska miniatyrer. Beckman, Strålar och strålning. Berg, Fredlig bragd. Bergholm, Lärobok i fysik. Bolin, Experiment. Bolin, Kemiska trollkonster och annat tidsfördriv. Cleve—Euler, Trä och ved. Cleve—Euler och Bergh, Kemien och dess tillämpningar. Gibson, Vår trogne slav elektriciteten. Lannér, Kemisagor. Lenning, Färgernas

system och harmoni. Nothdurft, Fysikalisk experimentbok. Särnqvist, Praktisk kemi. Aminoff, Om juveler och ädla stenar. Högbom, Sveriges jord och grund. Wegener, Kontinenternas och oceanernas uppkomst. Beebe, Med djuphåv och dykarhjälm i tropiska hav. Berg, Abu Markub. Berg, De sista örnarna. Berg, Med tranorna till Afrika. Berg, Tåkern. Björck, Ekman, Jägerskiöld, Nybelin och Wahlgren, Sveriges djurvärld. Florin, Växtlivets under. Hill, Levande maskiner. Johnson, Lejon. Kahn, Människan. Key, Kaffe, socker och bananer. Mæterlinck, Termiternas liv. Nilsson, Linné, Darwin, Mendel. Pehrson, Växter och djur. Wendt, Vitaminer.

Av Salmeniska fonden och fonden för inköp av böcker åt mindre bemedlade lärjungar har bekostats inköp av 25 bd.

Ur denna boksamling hava 104 nya boklån utlämnats.

Mynt- och medaljsamlingen har under året ökat med följande gåvor: av Svenska akademien: dess minnespenning över August Blanche, av Vetenskapsakademien: dess minnespenning över Abraham Bäck.

Undervisningsmaterialet har under läsåret ökat med följande föremål:

- a) genom *inköp*:
- i engelska: Linguaphones engelska språkserie,
  - i franska: Norstedts franska språkserie; en karta över Paris,
  - i geografi: en karta över näringsgeografi, en jordglob,
  - i matematik: 1 måttband (12 m.); 5 skjutmått med nonie,
  - i biologi: 2 Steindorff mikroskop med tillbehör, en fot av häst, en serie växtanatomiska preparat samt följande planscher: en högmosses utvecklingshistoria; Pfurtschellers plansch: 28 råttor; Andersen — Balslevs insektstavor, 9 st; en botanisk plansch: viol,
  - i fysik: 20 st. provkompasser, 8 glasstänger, 6 ebonitstavar, 12 flädermärgskulor, 4 strödosor, 9 st. voltas element, 2 st. stativvågar med viktsatser, 3 st. Siemens' galvanometrar, 1 st. skjutmotstånd, 2 st. volt-ampèremetrar, 1 st. ampèremeter (värmestrådssystem), 1 st. Jungnerackumulator, 3 st. spektralrör, 1 serie urladdningsrör (enl. Cross),
  - i kemi: 2 st. areometrar,
  - i teckning: 40 st. ritbräden,
  - i gymnastik och idrott: 2 fotbollar, 6 par skidor, 1 måttband.
- b) genom *gåvor*:
- av direktör Hagberg: en bläckfisk från Bohuslän,
  - av lärjungen Å. Nyström: bläckfiskfjäll.

Vid slutet av föregående läsår hade läroverket den glädjen att från fröken Magna Sunnerdahl mottaga ett belopp av Ettusen kronor att utdelas såsom stipendier.

För innevarande år ha stadsfullmäktige anvisat 300 kronor till betalning av terminsavgiften till ljus- och vedkassan för vissa obemedlade, skötsamma och begåvade lärjungar från Vänersborgs stad.

Till fonden för inköp av böcker åt mindre bemedlade lärjungar hava av givare, som vilja vara okända, överlämnats ett belopp av 55 kr., varjämte ränta gottgjorts med 97 öre.

Av fondens medel hava inköpts böcker för inalles 21 kr. 30 öre. Fondens behållning utgör f. n. 41 kr. 46 öre.

Svenska Turistföreningen har överlämnat 5 ex. av sin årsskrift 1930 att utdelas såsom premier.

För samtliga de gåvor, som läroverket fått mottaga, ber undertecknad att få framföra dess varma och värdsamma tack.

Nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning budgetåret 1 juli 1929—30 juni 1930.

Kassans rubrik	D e b e t				K r e d i t			
	Behållning vid årets början	Summa Inkomster	Skuld vid årets slut	Summa	Skuld vid årets början	Summa utgifter	Behållning vid årets slut	Summa
Byggnadsfonden ..	82,17	2,401,76	—	2,483,93	—	2,027,63	456,30	2,483,93
Ljus- och vedkassan	3,057,37	11,627,07	—	14,684,44	—	11,181,35	3,503,09	14,684,44
Biblioteks- och ma- terielkassan.....	4,046,56	7,133,62	—	11,180,18	—	6,673,77	4,506,41	11,180,18
Premie- o. fattigkass.	1,275,47	650,76	—	1,926,23	—	549,65	1,376,58	1,926,23
Summa	8,461,57	21,813,21	—	30,274,78	—	20,432,40	9,842,38	30,274,78

Under budgetåret 1 juli 1929—30 juni 1930 har åtgått för underhåll och tillökning av

- a) boksamlingarna..... Kr. 934: 99
- b) lärjungebiblioteket ..... „ 1,440: 59
- c) den övriga undervisningsmaterielen... „ 1,321: 39
- d) inredningsmaterielen ..... „ 888: 30

Kap. V. Byggnader och inredning m. m.

I avvaktan på till- eller påbyggnad av läroverkets huvudbyggnad har den- 19. samma endast nödortfigt underhållits genom behövliga lagnings- och bättringsarbeten. I annexbyggnaden hava 13 fönster reparerats och ommålats. Cykelstallet har utvidgats till ungefär dubbla storleken.

I fråga om inredningsmaterielen hava följande nyanskaffningar och reparationer ägt rum: en bokhylla, ett skrivbord, ett större skåp för teckningsundervisningen, ett skåp för kollegierummet, fyra långbänkar, en katederplattform och en väggfast tavla hava anskaffats; soffan i kollegierummet, rektors skrivbord, ett flertal klassrumsbänkar samt ett par svarta tavlor hava renoverats.

Läroverkets sportstuga.

LÄROVERKETS SPORTSTUGA (EXTERIÖR)

Allt sedan införandet av de obligatoriska idrottsdagarna har det känts såsom ett stort behov att hava ett mål för utflykterna och ett ställe, där lärjungarna kunde vila ut och få något varmt att dricka. En lämplig plats, belägen c:a 6 km. från Vänersborg, fanns å stadens mark vid Grönvik, alldeles invid Vänern. Möjligheter finnas där under sommaren till bad, under vintern till skridsko-, skid- och kälkåkning.

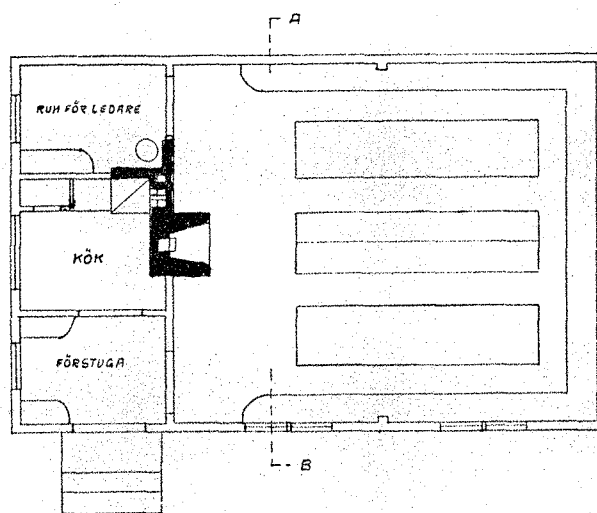
För att anskaffa medel anordnades den 4 oktober en basar i läroverkets gymnastiksal. Lärjungarnas föräldrar och målsmän ställde sig synnerligen intresserade; gåvor, såväl i pengar som in natura, inflöto rikligt; basaren gav ett överskott på 2,117 kr. 36 öre, varjämte c:a 100 kr. sedermera överlämnats.

Sedan stadsfullmäktige den 11 november gratis överlätit den önskade marken på 15 år, vidtog byggandet av sportstugan omedelbart, och den 20

januari kunde invigning ske. Stugan består av en större samlingssal, ett rum för ledaren och ett kök. Som kostnaderna hittills utgjort c:a 4,200 (yttre målning ej inräknad), återstår ännu 2,000 kr. att betala. Det är att hoppas, att dessa skola kunna anskaffas på frivillighetens väg.

Skissritningar till stugan uppgjordes av dåvarande lärjungen i ring R. IV Gösta Carlsson, byggnadsarbetet har utförts av byggmästaren T. Andersson i Vänersborg.

Sportstugan har redan visat sig vara till mycket gagn vid idrottsdagarna, och det är att hoppas, att så även kommer att bliva fallet i fortsättningen. Till alla dem, som på olika sätt bidragit till sportstugans tillkomst, bringas härmed läroverkets varma tack.

LÄROVERKETS SPORTSTUGA (PLANRITNING).

Kap. VI. Tillsyn, examina och årsavslutning m. m.

20. Inspektion har icke förekommit under året. Däremot har läroverket haft den glädjen att mottaga besök av H. H. Eforus den 10 september och 18 april samt undervisningsrådet N. Hänniger den 27 januari.
21. Vid slutet av vårterminen samt vid början av höstterminen 1930 anmälde sig 110 inträdessökande, av vilka två icke infunno sig till prövning. Av dessa godkändes 89 till den klass, vari de sökt inträde, och 10 till närmast lägre klass. Av de senare uteblevo 1.

15 lärjungar intogos efter att vid andra läroverk hava erhållit godkända betyg.

Vid innevarande termins början anmälde sig 3 inträdessökande till prövning. Av dessa godkändes 2, vilka båda vunno inträde i läroverket.

Student- och realskolexamen.

Vårterminen 1930 hade till undergående av skriftlig och muntlig prövning 22. för studentexamen anmält sig 42 läroverkets lärjungar — 15 å realgymnasium, 13 å latingymnasium utan och 14 å latingymnasium med grekiska. Av dessa hade dock en lärjunge å latingymnasium med grekiska, som på grund av sjukdom varit frånvarande från skolan sedan den 28 januari, icke infunnit sig. I den skriftliga prövningen förklarades 36 lärjungar berättigade till muntlig prövning.

För den muntliga prövningen, som ägde rum den 19, 20 och 21 maj och varvid 34 lärjungar godkändes, redogjordes i föregående årsredogörelse.

Höstterminen 1930 anmälde sig till studentexamens avläggande 2 lärjungar å realgymnasium, 1 å latingymnasium utan och 3 å latingymnasium med grekiska. I den skriftliga prövningen godkändes 4 lärjungar.

I den muntliga prövningen, vilken ägde rum den 10 december under ledning av professorerna C. Ö. E. Bergstrand, G. E. Hellqvist och H. Larsson såsom censorer samt försiggick i närvaro av läroverkets inspektor, kyrkoherden G. Helander samt av H. H. Eforus utsedda vittnen överlantmätaren Th. Andersson och stadsläkaren H. Jennische, godkändes 3 examinander.

Innevarande vårtermin hava till undergående av skriftlig och muntlig prövning för studentexamen anmält sig 30 läroverkets lärjungar — 17 å realgymnasium, 7 å latingymnasium utan och 6 å latingymnasium med grekiska, varjämte en lärjunge å latingymnasium med grekiska med tillgodoräknande av under höstterminen 1930 utförda skriftliga prov anmält sig endast till muntlig prövning. I den skriftliga prövningen förklarades 29 lärjungar berättigade till muntlig prövning. Denna skall äga rum den 1 och 2 juni.

Vårterminen 1930 hade till realskolexamen anmält sig 16 läroverkets lärjungar, varjämte 4 lärjungar från enskild undervisning hit hänvisats. I den skriftliga prövningen förklarades samtliga läroverkets lärjungar samt 3 privatister berättigade till muntlig prövning.

Muntlig prövning ägde rum den 30 och 31 maj i närvaro av direktören E. Anderson och redaktören K. G. Wassénius såsom av stadsfullmäktige utsedda vittnen.

Härvid godkändes 15 läroverkets lärjungar och samtliga privatister.

Innevarande vårtermin hava till realskolexamen anmält sig 25 läroverkets lärjungar, av vilka dock en, som avgått från läroverket den 24 april, icke deltagit i prövningarna. I den skriftliga prövningen hava 22 lärjungar förklarats berättigade till muntlig prövning. Denna skall taga sin början den 3 juni.

Under kalenderåret 1930 hava vid läroverket avlagts följande *fyllnadsprövningar*:

a) till studentexamen: i historia 1, i matematik å realgymnasium 2, i bio-

logi 1, i fysik å realgymnasium 5, i fysik å latingymnasium 5, i kemi 11 och i teckning 1.

b) till realskolexamen: ingen.

Årsavslutning.

23. Årsavslutning med förhör och uppvisningar kommer enligt H. H. Efori beslut att äga rum i följande ordning:

Uppvisning i sång och musik äger rum i läroverkets aula *måndagen den 8 juni kl. 6 e. m.* Uppvisning i *gymnastik* fredagen den 8 maj kl. 12 midd. i gymnastiksalen.

Utställning av under året utförda i *arbeten teckning och kvinnlig slöjd* hålles i teckningssalen *måndagen den 8 juni kl. 4—6 e. m.*; utställning av utförda arbeten i *slöjd* hålles å slöjdskolans lokal *måndagen den 8 juni kl. 2—3 e. m.*

Förhör i läroämnena anställes *tisdagen den 9 juni kl. 9,30—11,25 f. m.*

Efter förhörens slut sker samling i aulan, då premier och stipendier utdelas och flyttningen tillkännagives, varefter ungdomen *hemförlovas*.

Att övervara årsavslutningen och därmed förenade förhör och uppvisningar får jag vördsamt inbjuda herr landshövdingen A. von Sneidern, stadens myndigheter, lärjungarnas föräldrar och målsmän samt alla andra, som med välvilligt intresse omfatta läroverket och dess verksamhet.

Kap. VII. Övriga meddelanden.

24. *Nästa läsår börjar med allmänt upprop torsdagen den 27 nästa augusti kl. 5,30 e. m.* Höstterminen kommer att sluta den 19 påföljande december; vårterminen börjar den 11 januari och avslutas den 9 juni 1932.

Inträdes- och flyttningssökande skola anmäla sig senast torsdagen den 20 augusti kl. 11—12 f. m. Prövningarna börja lördagen den 22 augusti kl. 9 f. m.

Herrar ämneslärare sammanträda lördagen den 22 augusti kl. 8,45 f. m.

Vänersborg i maj 1931.

Ernst Lundberg.

Tillägg.

Ordning vid förhören den 9 juni 1931.

Klass. ring.	9,15— 9,30	9,30—10,05	10,10—10,45	10,50—11,25
Ring L. III ⁴	M	<i>Grekiska</i> : Armini	<i>Tyska</i> : Nilsson	<i>Historia</i> : Brieskorn
Ring L. II ³		<i>Matem.</i> : Lundberg	<i>Modersmålet</i> Brieskorn	<i>Kristendom</i> Steen
Ring R. II ³		<i>Matematik</i> : Munthe		
Ring L. II ⁴	O	<i>Fysik</i> : Olsson	<i>Engelska</i> : Wahlén	<i>Latin</i> : Schultz
Ring L. I ³	R	<i>Latin</i> : Mällberg	<i>Tyska</i> : Rydberg	<i>Historia</i> : Almén
Ring R. I ³		<i>Franska</i> : Wahlén	<i>Fysik</i> : Olsson	<i>Kemi</i> : Cantell
Ring L. I ⁴	G	<i>Modersmålet</i> : Almén	<i>Kristendom</i> : Steen	<i>Tyska</i> : Reimers
Klass 5	O	<i>Tyska</i> : Helander	<i>Franska</i> : Reimers	<i>Kemi</i> : Sjögren
Klass 4	N	<i>Engelska</i> : Rydberg	<i>Biologi</i> : Cantell	<i>Modersm.</i> : Mällberg
Klass 2 ⁵		<i>Matematik</i> : Dahl	<i>Tyska</i> : Flensburg	<i>Modersm.</i> : Flensburg
Klass 1 ⁵ a	B	<i>Historia</i> : Gustafsson	<i>Tyska</i> : Helander	<i>Matematik</i> : Dahl
Klass 1 ⁵ b		<i>Tyska</i> : Larsson	<i>Biologi</i> : Sjögren	<i>Kristendom</i> : Väring
Klass 3 ⁴	Ö	<i>Tyska</i> : Månsson	<i>Fysik</i> : Munthe	<i>Historia</i> : Armini
Klass 2 ⁴		<i>Matematik</i> : Urelius	<i>Tyska</i> : Schultz	<i>Engelska</i> : Månsson
Klass 1 ⁴		<i>Kristendom</i> : Väring	<i>Historia</i> : Larsson	<i>Modersm.</i> : Gustafsson

Samtliga förhör försiggå i klassrummen.
Kl. 11,30 f. m. avslutning i aulan.

Upplysningar för inträdessökande till kl. 1.

1. Inträdessökande till första klassen av femårig realskola, som med vitsord om minst godkända insikter i ämnena kristendomskunskap, modersmålet, räkning och geometri, geografi, naturkunnighet samt historia genomgått lägst fjärde klassen av folkskola, anordnad enligt någon av denna skolas A- eller B-former, skall för intagning i sagda klass av realskolan vid anställd prövning i modersmålet och räkning visa sig äga det kunskapsmått, som genomgång av folkskolans fjärde klass avser att bibringa.

2. Inträdessökande till första klassen av fyraårig realskola, som med vitsord om minst godkända insikter i samtliga i nästföregående moment angivna ämnen genomgått sjätte klassen av sex- eller sjuårig folkskola, anordnad enligt någon av denna skolas A- eller B-former, skall för intagning i sagda klass av realskolan vid anställd prövning i modersmålet och räkning visa sig äga det kunskapsmått, som dylik skolföring avser att bibringa.

3. Beträffande andra inträdessökande än dem, som i mom. 1 och 2 omnämnas, erfordras för intagning i första klassen av den femåriga realskolan att vid anställd prövning i ämnena kristendomskunskap, modersmålet, räkning och geometri, geografi, naturkunnighet samt historia hava visat sig äga det i mom. 1 nämnda kunskapsmättet och för intagning i första klassen av den fyraåriga realskolan att vid anställd prövning i nu angivna ämnen hava visat sig äga det i mom. 2 nämnda kunskapsmättet.

4. Sådana vitsord från folkskola, som i mom. 1 och 2 avses, må icke vara förvärfvade tidigare än under kalenderåret näst före det, under vilket inträde sökes.

Ur den nya läroverksstadgan meddelas följande bestämmelser:

§ 7. Lärjunge i de två högsta klasserna av realskolan äger rätt att, efter av målsman hos rektor gjord skriftlig anmälan, frikallas från undervisningen i ett av ämnena tyska, engelska och matematik, i det sistnämnda ämnet helt eller delvis. Lärjunge må utan hinder av sådan befrielse kunna i vederbörlig ordning uppflyttas till högre klass samt jämväl undergå realexamen enligt den för läroverkets lärjungar stadgade ordningen; dock må lärjungen i båda fallen endast efter särskild prövning i ämnet och under de villkor i övrigt, som stadgas i § 37, vinna inträde å gymnasiet.

§ 9. Lärjunge i gymnasiets två högsta ringar skall, på sätt i denna paragraf — — — sägs, deltaga i undervisningen dels i vissa för de olika gymnasieformerna bestämda fasta läroämnen, dels i vissa fritt tillvalda läroämnen, dels utföra visst enskilt arbete, dels ock deltaga i undervisningen i vissa övningsämnen.

Samtliga de fasta och tillvalda läroämnena, i vilka lärjungen åtnjuter undervisning, utgöra hans *ämnesgrupp*.

A. Fasta ämnen äro:

å latिंगymnasiet: kristendoms-kunskap, modersmålet, latin, historia med samhällslära samt ett av de på latिंगymnasiets timplan upptagna främmande levande språken;

å realgymnasiet: kristendoms-kunskap, modersmålet, historia med samhällslära, matematik samt ett av de på realgymnasiets timplan upptagna främmande levande språken;

B. Utom i de fasta ämnena är lärjunge skyldig att deltaga i undervisningen i tre läroämnena, valda bland de på timplanen för de båda högsta ringarna å den linje han tillhör upptagna ämnena.

För lärjunge, som tillväljer grekiska, må, därest han så önskar, antalet tillvalda ämnen inskränkas till två.

Undervisning i tillvalsämne skall anordnas, om minst fem lärjungar i ringen — — eller det lägre antal, som skolöverstyrelsen på grund av särskilda omständigheter må kunna medgiva, anmält sig skola deltaga i denna undervisning.

Där rektor och klasskonferens — — — finna sådant kunna lämpligen ske, må lärjunge deltaga i undervisningen, utom i de i hans ämnesgrupp ingående ämnena, i ytterligare ett ämne (*tilläggsämne*), fritt valt bland de å timplanen för gymnasiet två högsta ringar upptagna ämnen, i vilka undervisning enligt den för läsåret gällande arbetsordningen är anordnad vid läroverket.

Lärjunge skall, såvida ej skolöverstyrelsen i särskilda fall medgiver undantag, före den 15 april det år, då han uppflyttas till gymnasiet näst högsta årsklass, till rektor inlämna av målsman godkänd skriftlig uppgift såväl å det eller de främmande levande språk, han önskar medtaga bland sina fasta ämnen, som ock å de tillvalsämnena, i vilka han önskar åtnjuta undervisning under påföljande läsår.

§ 37. I fråga om lärjunge, som för fortsatta studier önskar övergå från realskolan till gymnasiet, skall gälla:

a) Lärjunge, som flyttats från näst högsta klassen av realskolan och antingen erhållit minst vitsordet Godkänd i samtliga å timplanen för nämnda klass upptagna läroämnena, däri inbegripet även franska, eller vid anställd prövning visat sig äga föreskrivna kunskaper i läroämne, i vilket han icke åtnjuter undervisning i sagda klass eller i vilket han erhållit lägre vitsord än Godkänd, är berättigad att — — — vinna inträde i första ringen av fyraårigt gymnasium; dock att lärjunge, som blivit godkänd i modersmålet och i samtliga övriga läroämnena utom ett, må kunna, därest hans betygssumma i de läroämnena, i vilka han erhållit vitsordet Godkänd eller därutöver, med sammanlagt minst två betygsheter överstiger sistnämnda ämnens antal, av kollegiet förklarad berättigad till inträde.

b) Lärjunge, som avlagt realexamen och antingen erhållit minst vitsordet

Godkänd i samtliga å timplanen för realskolans högsta klass upptagna läroämnen, däri inbegripet även franska, eller vid anställd provning visat sig äga föreskrivna kunskaper i ämne, vilket icke ingått i hans examen eller i vilket han erhållit lägre vitsord än Godkänd, är, såvida icke mer än två år förflutit efter avlagd realexamen, berättigad att — — — vinna inträde i första ringen av treårigt gymnasium; dock att lärjunge, som blivit godkänd i modersmålet och samtliga övriga läroämnen utom ett, må kunna, därest hans betygssumma i de läroämnen, i vilka han erhållit vitsordet Godkänd eller därutöver, med sammanlagt minst två betygsenheter överstiger sistnämnda ämnens antal, av kollegiet förklaras berättigad till inträde.

c) Vad under punkten b) blivit sagt gäller i tillämpliga delar lärjunge, som efter avlagd realexamen söker inträde i andra ringen av det fyraåriga gymnasiet, dock att dylik lärjunge skall undergå å latinlinjen i ämnet latin och å reallinjen i ämnena matematik, fysik och kemi särskild provning, avseende de i sagda ämnen i första ringen inhämtade kunskaperna.

§ 38. Lärjunge, som önskar — — — övergå från realskola till gymnasium i annan ordning än den i — — — § 37 angivna, ävensom lärjunge, vilken med målsmans bifall vill övergå från en bildningslinje till en annan, skall, där så prövas nödigt, i vanlig ordning ådagalägga, att han äger de insikter, varom i — — — § 37 stadgas.

§ 40. Lärjunge, som erhållit flyttning från realskolas näst högsta klass, skall med företeende av målsmans skriftliga medgivande hos rektor anmäla, huruvida han önskar fortsätta i realskolans högsta klass eller övergå till gymnasium.

§ 95: 2. Lärjunge å latingymnasiet skall deltaga i den skriftliga provningen i modersmålet, latin samt det främmande levande språk, som ingår i de till hans ämnesgrupp hörande fasta ämnena.

Lärjunge å realgymnasiet skall deltaga i den skriftliga provningen i modersmålet, matematik samt det främmande levande språk, som ingår i de till hans ämnesgrupp hörande fasta ämnena.

Utöver de nu nämnda skriftliga proven må lärjunge efter eget val undergå skriftlig provning i annat ämne.

§ 105: 1. För att examinand skall i studentexamen godkännas, fordras, att han i den muntliga provningen erhållit vitsordet Godkänd eller därutöver i samtliga i hans ämnesgrupp ingående ämnen — — —

2. Har lärjunge i den muntliga provningen erhållit minst vitsordet Godkänd i samtliga i mom. 1 omförmälda ämnen utom ett, må han kunna i examen godkännas, under förutsättning dels att han i de läroämnen, i vilka han sålunda undfått vitsordet Godkänd eller därutöver, erhåller en betygssumma, som med minst två betygsenheter överstiger sistnämnda ämnens antal, dock i varje fall vitsordet Med beröm godkänd eller därutöver i minst ett ämne, dels ock att minst två tredjedelar av vederbörande lärare — — — finna honom — — — böra godkännas.